ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΠΙ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Του

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΖΑΧΑΡΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ: 1133406493

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2014

Υποβληθείσα στη Νομική Σχολή

σε μερική εκπλήρωση

των απαιτήσεων για την απόκτηση

του Πτυχίου του

LLM

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΠΙ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Διπλωματική Εργασία

Επιβλέπων Καθηγητής

Κωνσταντίνος ΓΕ. Αθανασόπουλλος

Κοσμήτορας/Διευθυντής Προγράμματος

Αντώνης Μανιτάκης

Αφιέρωση

Στην σύζυγο μου Τασούλα και στα παιδιά μου Φώτη, Βασίλη, Μάριο .

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Αθανασόπουλο γιατί μου έδωσε την ευκαιρία να ασχοληθώ με το συγκεκριμένο θέμα, και για τις υποδείξεις και την καθοδήγησή του καθόλη τη διάρκεια της ετοιμασίας της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ανάγκη σύστασης μιας συγκροτημένης Αστυνομικής και Δικαστικής συνεργασίας ήταν αναπόφευκτο γεγονός που επιτακτικά θεσμοθετήθηκε , διευρύνθηκε και κορυφώθηκε τόσο με τη μορφή διμερών αλλά και διεθνών συμφωνιών . Η ολοένα στενότερη επικοινωνία των ατόμων σε κοινοτικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο, η παγκοσμιοποίηση σε όλα τα επίπεδα με την αυξημένη και ποιοτική μορφή του εγκλήματος κατέστησε αναγκαία την συνεργασία μεταξύ των κρατών για ουσιαστική αντιμετώπιση του . Αυτό επιτυγχάνεται με την ενίσχυση της διακρατικής συνεργασίας με την σύναψη διμερών αλλά και διεθνών συμφωνιών με στόχο την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος. Παράλληλα η εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο με την καθιέρωση της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών αρχών.

Στον τομέα της δικαιοσύνης θεμελιώδης κανόνας αποτέλεσε η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και του σεβασμού ανθρωπίνων δικαιωμάτων μεταξύ των κρατών μελών με απώτερο στόχο την ανάπτυξη ενός υγιούς κοινού ευρωπαϊκού χώρου ποινικής δικαιοσύνης σύμφωνα με τις εθνικές αλλά και τις κοινοτικές νομοθεσίες . Η προστασία του πολίτη από την εγκληματικότητα, τοπική ή ευρωπαϊκή, απαιτεί καλύτερη αμοιβαία συνδρομή και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών. Πιο συγκεκριμένα, είναι επιτακτική ανάγκη να αναβαθμιστεί η συνεργασία της εθνικής αστυνομίας και των τελωνειακών αρχών, με σκοπό την αποτελεσματική καταπολέμηση του εγκλήματος τόσο σε τοπικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η σταδιακή κατάργηση των συνοριακών έλεγχων κατέστησε παρά τα πολλαπλά οφέλη από την ελεύθερη κυκλοφορία πολιτών και ευκολότερη και την κυκλοφορία εγκληματιών οι οποίοι λειτουργούν σε διακρατικό επίπεδο.

Πίνακας Περιεχομένων

Αστυνομική και Δικαστική συνεργασία επί ποινικών υποθέσεων υποθέσεων……..

Περίληψη 10

Κεφάλαιο 1: Το Δίκαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση 12

1.1Εισαγωγή 12

1.2 Ευρωπαϊκό Δίκαιο.....12

1.2.1 Πρωτογενές Δίκαιο.....14

1.2.2 Δευτερογενές Δίκαιο 15

1.2.3 Διεθνής Συμβάσεις 17

Κεφάλαιο 2: Δικαστικό πλαίσιο της Δικαστικής Συνεργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση 19

2.1 Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης 20/04/1959.....19

2.2 Συνθήκες Ευρωπαϊκής Ένωσης 26

2.2.1 Συνθήκη Μάαστριχτ..... 26

2.2.2 Συνθήκη Άμστερταμ 31

2.2.3 Συνθήκη της Νίκαιας 32

2.2.4 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Tampere..... 33

2.2.5 Συνθήκη της Λισαβόνας 34

2.3 Σύμβαση Schengen 35

2.4 Σύμβαση για την Αμοιβαία Δικαστική Συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων της 29/05/2000 και το πρωτόκολλο της 16/10/2001..... 44

Κεφάλαιο 3: Θεσμικό μηχανισμοί στον τομέα Δικαστικής συνεργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση 50

3.1 Κοινές Ομάδες Έρευνας 50

3.2 Europol 51

3.3 Eurojust 52

34 Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης 55

Κεφάλαιο 4: Συμπεράσματα 59

Παράρτημα 60

Κεφάλαιο 5: Βιβλιογραφία 69

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Ιστορική Αναδρομή Europol 1975-1990 64
Πίνακας 2: Ιστορική Αναδρομή Europol 1992-1993..... 64
Πίνακας 3: Ιστορική Αναδρομή Europol 1994-1995..... 64
Πίνακας 4: Ιστορική Αναδρομή Europol 1997-1999 64
Πίνακας 5: Ιστορική Αναδρομή Europol 2001-2004..... 64
Πίνακας 6: Ιστορική Αναδρομή Europol 2005-2010..... 64
Πίνακας 7: Οργανόγραμμα Europol 64
Πίνακας 8: Προσωπικό/ Οργάνωση 1999-2012 64
Πίνακας 9: Συστήματα/Προϊόντα/Υπηρεσίες..... 64
Πίνακας 10: Κωδικοί Αξιολόγησης..... 64
Πίνακας 11: Εξωτερική Συνεργασία..... 64
Πίνακας 12: Ιστορική Αναδρομή Κύπρος 2003-2011..... 64
Πίνακας 13: Στατιστικά Στοιχεία Europol Κύπρου 2004-2013 64
Πίνακας 14: Στατιστικά Στοιχεία Europol Κύπρου 2004-2013..... 64

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η δημιουργία του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης αποτελούν τους τρεις βασικούς άξονες που αντικατοπτρίζουν την διαδικασία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Οι κοινές αξίες που στηρίζουν το στόχο της ζώνης ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης είναι αρχές που διέπουν τις σύγχρονες δημοκρατίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την επίτευξη αυτού του στόχου αναπτύχθηκε και εμπεδώθηκε τόσο σε Εθνικό, Κοινοτικό και Παγκόσμιο επίπεδο η στενή συνεργασία μεταξύ των Αστυνομικών και Δικαστικών Αρχών σε ποινικές υποθέσεις με την θεσμοθέτηση κανόνων και διαδικασιών, με ενίσχυση της διακρατικής συνεργασίας με την σύναψη διμερών αλλά και διεθνών και την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η παρούσα εργασία θα παρουσιάσει από την μια πλευρά τις σημαντικότερες Συμβάσεις, Αποφάσεις του Συμβουλίου που αποτελούν το νομικό υπόβαθρο της δικαστικής διαδικασίας σε ποινικές υποθέσεις και από την άλλη πλευρά σε γενικές γραμμές τους θεσμικούς μηχανισμούς που η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησε για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της δικαστικής συνεργασίας. Συγκεκριμένα θα γίνει εισαγωγή για το Δίκαιο στην Ευρώπη και από που πηγάζει το δικαιικό της σύστημα με σύντομη αναφορά στο πρωτογενές και δευτερογενές δίκαιο ως επίσης τις Διεθνείς Συμβάσεις που αποτελούν τον θεμέλιο λίθο του Ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Ακολούθως θα γίνει εκτενής αναφορά στις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις Συμβάσεις που πλαισιώνουν και αποτελούν τον βασικό κορμό της Κοινότητας που διέπεται από την Κοινοτική διαδικασία λήψης των αποφάσεων.

Η Συμφωνία Schengen αποτελεί το πρώτο και γνωστότερο παράδειγμα στενότερης ή ενισχυμένης συνεργασίας που εγκαινιάσθηκε πριν από την θέσπισή της στις ιδρυτικές Συνθήκες και επεκτείνεται πέραν από την προσπάθεια κατάργησης των εσωτερικών συνόρων των κρατών μελών και με την αποκατάσταση όρων εσωτερικής αγοράς όχι μόνο για εμπορεύματα αλλά κυρίως για πρόσωπα. Θα γίνει εις βάθος ανάλυση και θα ολοκληρώσω με τους θεσμικούς μηχανισμούς όπως τις κοινές ομάδες, την Europol, Eurojust και το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης. Στο παράρτημα θα παρουσιάσω πίνακες με ιστορική αναδρομή της Europol που μιλούν από μόνοι τους.

SUMMARY

The creation of an Area of Freedom, Security and Justice are the three main areas that reflect the process of European integration. The common values that underpin the target area of freedom, security and justice are principles that govern modern democracies of the European Union. To achieve this goal developed and embedded in both national, EU and global level, the close cooperation between police and judicial authorities in criminal matters with the introduction of rules and procedures, strengthening transnational cooperation with bilateral and international and harmonization of national laws at European level.

This paper will present on one side of the major contracts, Council Decisions constitute the legal basis of the judicial proceedings in criminal matters and on the other hand generally institutional mechanisms that the European Union has for more effective implementation of judicial cooperation. Specifically, it will be imported to the Law in Europe and from which springs the law system with brief reference to primary and secondary legislation as well as the International Conventions are the cornerstone of European integration. Next will be a comprehensive reference to the European Union Treaties and Conventions that surround and form the backbone of the Community covered by the Community decision-making process.

The Schengen Agreement is the first and best known example closer or enhanced cooperation initiated before the adoption of the founding Treaties and extends beyond trying abolition of internal borders of the Member States and to restore internal market conditions not only for goods but mainly persons. There will be in-depth analysis and will conclude with institutional mechanisms such as joint teams to Europol, Eurojust and the European Arrest Warrant. In Annex I present tables with history of Europol which speak for themselves.

1.ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

1.1 Εισαγωγή

Είναι επικρατούσα άποψη ότι το δίκαιο της Ε.Ε δεν είναι τμήμα του διεθνούς δικαίου, ούτε συνιστά μιαν απλή υιοθέτηση και αντιγραφή των εφαρμοσμένων συστημάτων εθνικού δικαίου. Είναι ένα παράλληλο σύστημα προς το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών και καλύπτει τα όρια των εθνικών κρατών ρυθμίζοντας τα νομικά, διεθνείς κρατικές και οργανωτικές σχέσεις. Όπως η Ε.Ε δεν είναι μια απλή μορφή διεθνών σχέσεων έτσι και το δίκαιο της που έχει διαμορφωθεί στο εσωτερικό της αντανακλά αφενός τα κυρίαρχα σ' αυτή συμφέροντα και αφετέρου την ειδική θέση της στο συνολικό θεσμό του σύγχρονου κόσμου[1].

Από την άλλη το διεθνές δίκαιο θέτει από την πλευρά του όρια στην δράση του εθνικού κράτους με την ρύθμιση τόσο των διακρατικών σχέσεων όσο και τους κανόνες συμπεριφοράς του εθνικού κράτους σε διεθνές επίπεδο. Με αυτό τον τρόπο προσδίδει την υποχρέωση των εθνικών κρατών να σέβονται και να εφαρμόζουν τις διεθνείς συμφωνίες και τις αξίες που είναι διεθνώς αποδεκτές. Το επίθετο « διεθνές » δεν σημαίνει ότι αυτό θεσπίζεται από διεθνή νομοθέτη αλλά υπάρχει η γενική υποχρέωση των κρατών να εφαρμόζουν εκτός από το δικό τους δίκαιο και το αλλοδαπό δίκαιο όταν αυτό είναι απαραίτητο ή απορρέει ως όρος από τα δύο ή περισσότερα μέρη σε περιπτώσεις επιλύσεις διαφορών. Περαιτέρω ο όρος « διεθνής» σε μια γενικότερη ανάλυση έγκειται στην ρύθμιση σχέσεων και την συνδεσιμότητας τους που ξεφεύγουν από τα όρια μιας χώρας λόγω διαφόρων στοιχείων τους και συνδέονται με περισσότερες χώρες[2].

1.2 Ευρωπαϊκό Δίκαιο

Το Ευρωπαϊκό δίκαιο σε αντίθεση με το διεθνές δίκαιο δεν δεσμεύει μόνο τα κράτη μέλη και δεν προσδιορίζεται μονοδιάστατα σε ρυθμίσεις και κανόνες[3] αλλά επιδιώκει την

[1] Νίκος Κότζιας, Ευρωπαϊκή Ένωση: ένα σύστημα εν τω γίγνεσθαι, εκδόσεις Δελφίνι 1995, σελ. 91-93.
[2] Α. Γραμματικάκη-Αλεξίου, Ζ. Παπασιώπη-Πασιά, Ε. Βασιλακάκης, Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2012, σελ.7-9.
[3] Σύμφωνα με το άρθρο 249 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προβλέπει ότι ο κάθε κανονισμός έχει γενική εφαρμογή . Είναι δεσμευτικός στην ολότητα του και ισχύει άμεσα για τα Κράτη Μέλη. Από την άλλη ο οδηγία είναι δεσμευτική έναντι των Κρατών Μελών στα οποία απευθύνεται ως προς το αποτέλεσμα που επιτυγχάνεται αλλά αφήνει τα Κράτη Μέλη την επιλογή ως προς τον τύπο και τη μέθοδο. Οι Συστάσεις και οι Γνωματεύσεις δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα.
http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dli/dli.nsf/All/248B0AD129F4F64CC2257168003765BC/$file/eu_legislation.pdf.

πραγματοποίηση της ολοκλήρωσης σε μιαν Ευρωπαϊκή Ενοποίηση. Προκειμένου το Ευρωπαϊκό δίκαιο να γίνει εσωτερικό δεν απαιτείται σε κάθε περίπτωση να υιοθετεί από το εθνικό σύστημα δικαίου όπως συμβαίνει με το διεθνές. Τα όργανα της Ε.Ε εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο το οποίο εξάλλου διέπει γενικότερα τη λειτουργία των Κοινοτήτων. Έχει τον χαρακτηρισμό της άμεσης ισχύς στα κράτη μέλη και από την υπεροχή του έναντι των εθνικών δικαίων. Το πρώτο χαρακτηριστικό σημαίνει ότι η κοινοτική διάταξη δεν χρειάζεται καμιά διαδικασία κύρωσης ή αποδοχής από τα αρμόδια όργανα της εσωτερικής έννομης τάξης προκειμένου να υιοθετηθεί από το κράτος μέλος. Με την εφαρμογή του ισχύ άμεσα και γεννά δικαιώματα υπέρ των ιδιωτών τα οποία μπορούν να προβληθούν ενώπιον εθνικού δικαστηρίου. Το δεύτερο χαρακτηριστικό σημαίνει ότι το κοινοτικό δίκαιο υπερισχύει έναντι του εθνικού δικαίου σε περίπτωση σύγκρουσης τους[4].

Σε γενικές γραμμές συνοψίζοντας τα χαρακτηριστικά της Κοινοτικής έννομης τάξης είναι:

- Η αυτοτέλεια των Κοινοτικών Οργάνων έναντι των Εθνικών, όπου η Ευρωπαϊκή Ένωση λειτουργεί με δικά της όργανα διαφορετικά από τα εθνικά όργανα. Ο χαρακτήρας των οργάνων αυτών είναι νομοθετικός, δικαστικός και εκτελεστικός. Όμως το πιο σημαντικό είναι ότι τα πιο πάνω όργανα απολαμβάνουν διοικητικής αυτοτέλειας ως επίσης και εν μέρει αυτονομία έναντι των εθνικών οργάνων,
- Η αναγνώριση των πολιτών ως φορέων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων παράλληλα με τα κράτη, με το Κοινοτικό Δίκαιο να αναγνωρίζει δικαιώματα και υποχρεώσεις όχι μόνο στα όργανα των κρατών μελών αλλά και στον κάθε πολίτη ή ομάδα πολιτών χωριστά,
- Η υπεροχή του Κοινοτικού δικαίου έναντι των Εθνικών, όπου το Κοινοτικό δίκαιο υπάρχει κατ' αρχήν παράλληλα με το εθνικό. Σε περίπτωση σύγκρουσης των δύο πιο πάνω δικαίων υπερισχύει όπως προαναφέρθηκε πιο πάνω το Ευρωπαϊκό εκτός αν πρόκειται για συνταγματικές εθνικές διατάξεις οι οποίες υπερισχύουν έναντι της ισχύος του Κοινοτικού δικαίου,

[4] Αποτελεί ακόμα και στις μέρες μας αντικείμενο επιστημονικής συζήτησης και νομολογιακής υπεκφυγής για την υπεροχή του κοινοτικού δικαίου έναντι των εθνικών συνταγμάτων τα οποία θεωρούνται η πεμπτουσία της εθνικής έννομης τάξης .

- Η άμεση ισχύς χωρίς την ανάγκη ενσωμάτωσης στα εθνικά δίκαια των κανόνων του Ευρωπαϊκού Δικαίου[5],
- Η δεσμευτικότητα των διαδικασιών που προβλέπονται από το Ευρωπαϊκό δίκαιο και η δυνατότητα επιβολής κυρώσεων με βάση αυτό. Η εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Δικαίου δεν επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των εθνικών κυβερνήσεων και των πολιτών αλλά αντιθέτως αυτή είναι υποχρεωτική και η αθέτησή προκαλεί την επιβολή κυρώσεων[6].

1.2.1 Πρωτογενές Δίκαιο

Το πρωτογενές δίκαιο[7] αποτελείται από συνθήκες που καθορίζουν το νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το παράγωγο δίκαιο αποτελείται από νομικές πράξεις που βασίζονται σε αυτές τις συνθήκες, όπως είναι οι κανονισμοί, οι οδηγίες, οι αποφάσεις και οι συμφωνίες. Επιπλέον, υπάρχουν οι γενικές αρχές που διέπουν το δίκαιο της ΕΕ, η νομολογία που αναπτύσσεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το διεθνές δίκαιο[8].

Το ιδιόμορφο κοινοτικό δίκαιο μπορεί να διαχωριστεί σε πρωταρχικό /ιδρυτικό και σε δευτερεύον ή παράγωγο. Το πρωταρχικό / πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο που πηγάζει από τις ίδιες τις ιδρυτικές συνθήκες που υπέγραψαν τα εθνικά κράτη , τα επιπλέον πρωτόκολλα και συμφωνίες ως επίσης και τις συμφωνίες διεύρυνσης / προσχώρησης νέων μελών. Το δευτερεύον κοινοτικό δίκαιο που αλλιώς ονομάζεται « δίκαιο της ενωσιακής αυτοποίησης » προκύπτει από το γεγονός ότι η ίδια η Ε.Ε και τα όργανα της είναι πηγή και τάξη δικαίου[9].

Το πρωτογενές δίκαιο μπορεί να θεωρηθεί ως η υπέρτατη πηγή δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Βρίσκεται στην κορυφή της ευρωπαϊκής έννομης τάξης και αποτελείται κυρίως από τις ακόλουθες Συνθήκες:

---

[5] Σε νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Κοινοτήτων επιδίκασε αποζημίωση υπέρ πολιτών που υπέστησαν ζημιά από την καθυστερημένη συμμόρφωση του κράτους μέλους στο Κοινοτικό Δίκαιο.

[6] Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου, Στοιχεία Δημόσιου Δικαίου, Συνταγματικό και Διοικητικό Δίκαιο σε συνδυασμό με Διεθνές και Κοινοτικό Δίκαιο, εκδόσεις Σάκκουλα 2001, κεφάλαιο Β σελ. 203-204.

[7] Η πιο πρόσφατη αναθεώρηση του πρωτογενούς δικαίου της ΕΕ πραγματοποιήθηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2009. https://e-justice.europa.eu/content_eu_law-3-el.do

[8] Παναγιώτης Κανελλόπουλος . « Το δίκαιο της ΕΕ- Η Συνθήκη της Λισαβόνας » εκδόσεις Σάκκουλα , 5η έκδοση , σελ 256-262.

[9] ο.π Ν. Κ. σελ. 91-93

- Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση,
- Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και
- Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ευρωπαϊκής Ενέργειας.

Ιστορικά η Συνθήκη του Άμστερνταμ[10] που υπογράφηκε 02/10/1997 ήταν η πρώτη προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος της ποιότητας του πρωτογενούς Κοινοτικού δικαίου που ήταν συνάρτηση πολλών παραγόντων όπως η ακριβής διατύπωση των εκάστοτε ισχυουσών ρυθμίσεων, η αναγνωσιμότητα τους που οφείλεται στο γεγονός ότι το πρωτογενές δίκαιο πάσχει από τη συσσώρευση διατάξεων που η πάροδος του χρόνου το έχει καταστήσει άνευ αντικειμένου και από την ύπαρξη ενός πολύπλοκου συστήματος αρίθμησης που ήταν συνεπεία των διαδοχικών αναθεωρήσεων και στον κατακλυσμό από μεγάλο αριθμό διατάξεων τεχνικού χαρακτήρα ιδίως σε οδηγίες. Επίσης η κακή διατύπωση της Κοινοτικής νομοθεσίας που οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι αποτελεί το προϊόν επίπονων διαπραγματεύσεων μεταξύ των αντιπροσωπειών των κρατών, η προσπάθεια συμβιβασμού μεταξύ διαφορετικών επί ουσίας απόψεων με τον συμβιβασμό διαφορετικών νομικών πολιτισμών και γλωσσών ως επίσης και η συνάντηση δύο κυριότερων ρευμάτων , της δυτικής νομικής παράδοσης , η ρωμαιογερμανική με την αγγλοαμερικανική δικαιική οικογένεια[11].

1.2.2 Δευτερογενές Δίκαιο

Στο δευτερογενές ή παράγωγο κοινοτικό δίκαιο εντάσσονται οι κανόνες που παράγονται από τα κοινοτικά όργανα και έχουν την μορφή κανονισμού , οδηγιών , αποφάσεων , συστάσεων και γνωμών. Ο κανονισμός αποτελεί τη σπουδαιότερη πηγή δικαίου στο πλαίσιο της Ε.Ε και χαρακτηρίζεται από γενική του ισχύ, την καθολική του δεσμευτικότητα και την άμεση ισχύ του. Η γενική ισχύ έχει γενικό και αφηρημένο χαρακτήρα και η ισχύς του επεκτείνεται σε όλη την περιοχή της Ε.Ε. Η δεσμευτικότητα θέτει κανόνα δικαίου του οποίου η εφαρμογή είναι υποχρεωτική και ορίζει το σκοπό και τα μέσα εφαρμογής του και η άμεση ισχύ του ισχύει για όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε χωρίς ανάγκη παρέμβασης της εθνικής έννομης τάξης. Η τελευταία ιδιότητα του κανονισμού επιτρέπει στους πολίτες των κρατών μελών να τον

[10] http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/pdf/treaty_of_amsterdam/treaty_of_amsterdam_el.pdf
[11] Δημοσθένης Δ. Λεντζής « Η Πρόσβαση στα έγγραφα των Κοινοτικών Οργάνων» , εκδόσεις Σάκκουλα 2008, σελ 33-45.

επικαλούνται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων τα οποία με την σειρά τους είναι υποχρεωμένα να τον εφαρμόζουν[12].

Η οδηγία είναι δεσμευτική[13] για το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και χαρακτηρίζεται από την μερική της ισχύ[14] και τη μερική της δεσμευτικότητα όσον αφορά τον καθορισμό του επιδιωκόμενου αποτελέσματος και της προθεσμίας επίτευξης του. Από την άλλη αφήνει στα κράτη μέλη την δυνατότητα να επιλέξουν τον τύπο και τα μέσα που θεωρούν πρόσφορα για την επέλευση του. Προς τούτο είναι συχνό φαινόμενο ένα κράτος μέλος από την μια είτε να αδρανεί στη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή μιας οδηγίας και από την άλλη συστηματικά να αποφύγει την εφαρμογή της[15]. Αυτό το φαινόμενο της επιλεκτικής εφαρμογής της οδηγίας είναι αντίθετη προς την έννοια της κοινοτικής νομιμότητας και φυσικά δημιουργεί ανισότητες μεταξύ των πολιτών αναλογιζόμενοι ότι κάποια κράτη μέλη συμμορφώνονται στις οδηγίες και άλλα όχι. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Κοινοτήτων για αντιμετώπιση των προβλημάτων αποφάνθηκε ότι οι οδηγίες οι οποίες δεν εμπεριέχουν επιφύλαξη εφαρμογής παρά μόνο διαμέσου του εθνικού δικαίου και έχουν σαφές περιεχόμενο έχουν άμεση ισχύ στα κράτη μέλη στα οποία απευθύνονται. Οι πολίτες έχουν δικαίωμα να επικαλεστούν την εφαρμογή τους ακόμη και αν δεν αναληφθούν τα αναγκαία μέτρα εφαρμογής τους από το κράτος μετά την πάροδο του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου το κράτος μέλος όφειλε να συμμορφωθεί με το αποτέλεσμα τους. Περαιτέρω ο πολίτης δύναται να ζητήσει αποζημίωση από το κράτος για τη ζημιά που υπέστη από την παράλειψη του κράτους να συμμορφωθεί από την οδηγία[16].

Η απόφαση είναι δεσμευτική προς όλα τα μέλη της για τους αποδέκτες που ορίζει[17]. Διακρίνεται από τον κανονισμό από το γεγονός ότι έχει συγκεκριμένους αποδέκτες οι οποίοι

[12] ο.π Ι. Κ, σελ. 207.
[13] Η οδηγία δεσμεύει το κράτος ή τα κράτη στα οποία απευθύνεται. Η οδηγία καθορίζει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα το οποίο δεσμεύει τα κράτη αφήνοντας σ' αυτά την ευχέρεια να επιλέξουν τον τύπο ή τα μέσα επίτευξης του. Πρόκειται για νομικά δεσμευτική πράξη η οποία δημοσιεύεται στην ΕΕΕΕ και αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία που ορίζει ή άλλως από την εικοστή ημέρα της δημοσίευσης της.
[14] Αφορά ορισμένα κράτη της Ε.Ε.
[15] Βασίλειος Α. Χριστιανός « Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Νομική βιβλιοθήκη 2010-2011, σελ.33-43.
[16] ο.π Ι. Κ. σελ. 208.
[17] Άρθρο 249 παρ. 4 Συνθήκης Ε.Κ.

μπορεί να είναι κράτη μέλη, επιχειρήσεις ή άτομα. Το χαρακτηριστικό που τη διακρίνει από την οδηγία αφορά την καθολική δεσμευτικότητα της και όπως ο κανονισμός είναι δεσμευτική προς όλα τα μέρη της και η εφαρμογή της δεν απαιτεί την παρέμβαση του εθνικού νομοθέτη[18]. Οι συστάσεις και γνώμες με την σειρά τους δεν είναι δεσμευτικές και απλώς υποδεικνύουν κάποια ενέργεια ή συμπεριφορά στους παραλήπτες τους ή απλώς εκτιμούν μια κατάσταση και γεγονότα[19].

1.2.3 Διεθνείς συνθήκες

Οι διεθνείς συνθήκες που συνάπτει η Ευρωπαϊκή κοινότητα με τρίτα κράτη ή άλλους διεθνείς οργανισμούς[20] αποτελούν πηγή δικαίου στην κοινοτική έννομη τάξη εκτός από το πρωτογενές και δευτερογενές δίκαιο. Σε κάποιες περιπτώσεις ενδέχεται να αποτελέσουν πηγή δικαίου διεθνείς συνθήκες τις οποίες έχουν υπογράψει όλα τα κράτη μέλη όχι όμως και η κοινότητα. Αποτέλεσμα είναι να γίνεται δεκτό ότι κάποιες από τις συμφωνίες αυτές ισχύουν και δεσμεύουν την κοινότητα έμμεσα. Επίσης πολλές από τις διατάξεις τους λειτουργούν στον κοινοτικό χώρο ως γενικές αρχές δικαίου και αποτελούν κοινές στα δίκαια των κρατών μελών. Καταλήγοντας πηγή κοινοτικού δικαίου θεωρούνται και οι γενικές αρχές οι οποίες προκύπτουν από την νομολογία του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων[21]. Θεωρείται πηγή άντλησης γενικών αρχών του δικαίου οι οποίες χρησιμοποιούνται στο Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τα ίδια τα εθνικά συντάγματα και γενικότερα οι γενικές αρχές που διέπουν τις έννομες τάξεις των κρατών μελών. Στις αρχές αυτές ανήκουν κυρίως εκείνες που προέρχονται από το Δημόσιο δίκαιο οι οποίες μέσω της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Κοινοτήτων έχουν χαρακτηρισθεί σε γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου[22].

Όταν μια περίπτωση κατά την οποία η διεθνής συμφωνία ρυθμίζει ζητήματα που εμπίπτουν σε συντρέχουσα ή παράλληλη αρμοδιότητα με εκείνη των κρατών μελών ή όταν η κοινοτική αρμοδιότητα δεν επαρκεί τότε η συμφωνία συνομολογείται παράλληλα από την

[18]Ναπολέων Μαραβέγιας , Μιχάλης Τσινισιζέλης, Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση οργάνωση και πολιτικές 50 χρόνια, εκδόσεις Θεμέλιο, σελ 214-222.
[19] ο.π Ι. Κ. σελ. 209.
[20] Άρθρα 300 και 310 Συνθήκη Ε.Κ.
[21] http://ec.europa.eu/civiljustice/glossary/glossary_el.htm#Word20
[22] ο.π Ι. Κ. σελ. 209

Κοινότητα και τα κράτη μέλη[23]. Αυτές οι συμφωνίες χαρακτηρίζονται ως μικτές συμφωνίες και αυτές είναι δεσμευτικές από τα όργανα και τα κράτη μέλη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πεδίο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας[24] δύναται να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες με τρίτα κράτη και διεθνείς οργανισμούς . Αυτές οι συμφωνίες δεσμεύουν τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώ τα κράτη μέλη που το δηλώνουν μπορούν να μην τις εφαρμόσουν μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας αποδοχής του κειμένου σύμφωνα πάντοτε με τις συνταγματικές τους διατάξεις[25].

Από την άλλη υπάρχουν περιπτώσεις διακρατικών συμφωνιών μεταξύ κρατών μελών που ρυθμίζουν ζητήματα στενά συνδεδεμένα με κοινοτικές δραστηριότητες που εμπίπτουν στην ρυθμιστική αρμοδιότητα των οργάνων[26]. Οι συμφωνίες αυτές έχουν τον χαρακτηρισμό ως συμπληρωματικό δίκαιο και αποσκοπούν στη θέσπιση ομοιόμορφων κανόνων σε Κοινοτικό επίπεδο και έχουν σημαντική βαρύτητα στο χώρο του ιδιωτικού διεθνές δικαίου. Επίσης αυτές οι συμφωνίες δεν αποτελούν μέρος του Κοινοτικού Κεκτημένου και τα κράτη μέλη που προσχωρούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση δε δεσμεύονται να τις εφαρμόσουν παρά μόνο εάν τις αποδεχτούν. Αποφάσεις που λαμβάνονται από τις αντιπροσωπείες των κρατών μελών που συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου το οποίο δε συνεδριάζει ως όργανο της Ένωσης αλλά ως διπλωματική διάσκεψη για ρύθμιση θεμάτων εκτός του πλαισίου της κοινοτικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Αυτές οι αποφάσεις που δεν χρειάζονται επικύρωση αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του Κοινοτικού Κεκτημένου και τα κράτη που προσχωρούν στην Ένωση δεσμεύονται από αυτές[27].

Στο πεδίο της Αστυνομικής και Δικαστικής Συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις που θα γίνει πιο εκτενής αναφορά στη συνέχεια το Συμβούλιο δύναται να καταρτίζει συμβάσεις[28] τις οποίες συνιστά στα κράτη μέλη προς αποδοχή σύμφωνα με τους συνταγματικούς κανόνες[29]. Σε αυτή την περίπτωση τα κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόσουν τις διαδικασίες εντός της προθεσμίας που ορίζει το Συμβούλιο και αυτές είναι κλειστές συμβάσεις και η αποδοχή του

[23] Παραδείγματα αποτελεί η Σύμβαση Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας και οι συμφωνίες για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου 1994, ο.π Ν.Π, Μ.Τ, σελ. 227.
[24] Άρθρο 24 Συνθήκης Ε.Κ.
[25] ο.π Ν.Μ,Μ.Τ, σελ. 227.
[26] Παράδειγμα είναι η κατάργηση της διπλής φορολογίας εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_5.11.2.pdf.
[27] ο.π Ν.Μ,Μ.Τ, σελ. 228.
[28] Άρθρο 34 Συνθήκης Ε.Κ
[29] Παράδειγμα η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομίας EUROPOL.

είναι υποχρεωτική. Τέλος αυτές αρχίζουν να ισχύουν για τα κράτη μέλη που ολοκλήρωσαν τις σχετικές διαδικασίες αφού αυτές επικυρώθηκαν τουλάχιστον από τα μισά κράτη μέλη[30].

2.ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

2.1 Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης 20/04/1959

Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει επεξεργαστεί και ενσωματώσει στο κοινοτικό δίκαιο μια σειρά από συμβάσεις που σχετίζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα με την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Η σύμβαση που υπογράφηκε την 20/04/1959 και τέθηκε σε εφαρμογή στις 12/06/1962 περί αμοιβαία δικαστικής συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης[31] θεωρείται σημαντικό βήμα για την συνεργασία των κρατών μελών στον τομέα πρόληψης αλλά και καταστολής του εγκλήματος. Την σύμβαση έχουν υπογράψει μέχρι σήμερα 47 κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης ως επίσης και τρία κράτη εκτός του Συμβουλίου τα οποία είναι το Ισραήλ, Κορέα και η Νότια Αφρική προσδίδοντας χαρακτήρα οικουμενικό καθώς το οργανωμένο έγκλημα και η τρομοκρατία[32] έχει συνοριακό χαρακτήρα. Ο σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης που αναφέρεται στο προοίμιο της Σύμβασης είναι η επίτευξη της μεγαλύτερης συνεργασίας μεταξύ των μελών και η υιοθέτηση κοινών κανόνων στο πεδίο της δικαστικής συνδρομής για τις ποινικές υποθέσεις. Επίσης με την υιοθέτηση της σύμβασης εξασφαλίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα , η διατήρηση του κράτους δικαίου και η υποστήριξη της δημοκρατικής δομής της κοινωνίας με παράλληλο σκοπό την ενδυνάμωση της ατομικής και συλλογικής ικανότητας τους για την αντιμετώπιση του εγκλήματος.

Η Συνθήκη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής με το πέρασμα των ετών σε συνάρτηση με τις εξελίξεις στον Ευρωπαϊκό χώρο χρειάστηκε αρκετές φορές με προσθήκες να ανανεώσουν την αρχική Σύμβαση για το λόγο αυτό στις 17/03/1978 υπογράφηκε στο Στρασβούργο το πρόσθετο πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαστικής Συνδρομής σε ποινικές

[30] ο.π N.M,M.T, σελ. 228.
[31] Ευρωπαϊκή Σύμβαση για Αμοιβαία Αρωγή σε Ποινικά Θέματα, που άνοιξε για υπογραφή, στο Στρασβούργο, στις 20 Απριλίου 1959 (ETS Αρ. 30) .
[32] Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Καταστολή της Τρομοκρατίας, που άνοιξε για υπογραφή, στο Στρασβούργο, στις 27 Ιανουαρίου 1977 (ETS Αρ. 90).

υποθέσεις με επιδίωξη ζητημάτων που αφορούν φορολογικές υποθέσεις. Εν συνεχεία την 08/11/2001 υπογράφηκε στο Στρασβούργο το δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαστικής Συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις με αντικατάσταση πολλών διατάξεων της πρώτης Σύμβασης ενώ σε αυτή προστέθηκαν και πολλές νέες ρυθμίσεις[33]. Η τελευταία προσθήκη που χαρακτηρίζεται ως καινοτομία σύμφωνα με την διαθέσιμη τεχνολογία εισάγεται από την Σύμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 29/05/2000[34] το δικαίωμα εξέτασης μαρτύρων να μπορεί να γίνει με τη διαδικασία της μαγνητοσκόπησης όπου το εθνικό δίκαιο του κράτους αποδέκτη το επιτρέπει φυσικά όπου υπάρχουν τα απαραίτητα τεχνολογικά μέσα στα οποία φυσικά το αιτούν κράτος δύναται αν χρειασθεί να τα παράσχει. Στο ίδιο πρωτόκολλο υπάρχει η πρόβλεψη για εξέταση μαρτύρων με την μέθοδο της τηλεδιάσκεψης εφόσον ο μάρτυρας θα δεχθεί να εξεταστεί και η όλη διαδικασία δεν αντίκειται σε αρχές του κράτους αποδέκτη. Καταλήγοντας το πρωτόκολλο περιλαμβάνει και άλλες ρυθμίσεις όπως συνοριακές παρακολουθήσεις αλλά και κοινές ομάδες έρευνας[35].

Αρχίζοντας από το άρθρο 2 της Σύμβασης η δικαστική συνδρομή μπορεί να μην τεθεί σε εφαρμογή όταν η αίτηση προς το κράτος που απευθύνεται θεωρεί ως πολιτικά ή συναφή

[33] Σύμφωνα με το άρθρο 4 η αποστολή των αιτημάτων των αμοιβαίων δικαστικών συνδρομών γίνεται απευθείας από τις δικαστικέ αρχές χωρίς την παρεμβολή των Υπουργείων Δικαιοσύνης ενώ οι αποστολές αυτές γίνονται με κάθε ηλεκτρονικό ή άλλο τηλεπικοινωνιακό μέσο.

[34] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1348/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικέ υποθέσεις. Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 160 της 30/06/2000 σ. 0037 – 0052.

[35] Ανοίγοντας παρένθεση κλασσικό παράδειγμα της πιο πάνω εφαρμογής του άρθρου 9 της Σύμβασης στο Κυπριακό Δίκαιο ήταν η υπόθεση του αεροπορικού δυστυχήματος της ΗΛΙΟΣ στο Γραμματικό όπου το μόνιμο Κακουργιοδικείο Λευκωσίας έκανε αποδεκτή την μαρτυρία υπαλλήλων της εταιρείας BOEING στην Αμερική μέσω τηλεδιάσκεψης. Συγκεκριμένα το αίτημα για λήψη μαρτυρίας μέσω τηλεδιάσκεψης αφορούσε 2 μάρτυρες από το Εθνικό Συμβούλιο Ασφάλειας Μεταφορών των ΗΠΑ [National Transportation Safety Board (NTSB)] σε θέματα διερευνητή για θέματα ασφάλειας πτήσεων, διερευνητή συστημάτων αεροσκαφών και 5 μάρτυρες από την κατασκευάστρια εταιρεία BOEING .Εκ μέρους της κατηγορούσας αρχής υποστηρίχθηκε πως το Δικαστήριο έχει την δικαιοδοσία, η οποία απορρέει από τη Σύμβαση Δικαστικής Συνδρομής που υπεγράφη μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ και η οποία μεταφέρθηκε στην εθνική νομοθεσία μέσω κυρωτικού νόμου που ενέκρινε η Βουλή των Αντιπροσώπων το 2008. Επίσης υποστηρίχθηκε ότι το Δικαστήριο έχει τη δικαιοδοσία να επιτρέψει την λήψη μαρτυρίας χωρίς την ύπαρξη άλλης νομοθεσίας που να ρυθμίζει τα διαδικαστικά ζητήματα για αυτή την μέθοδο λήψης μαρτυρίας. Από την άλλη πλευρά η υπεράσπιση επικαλέστηκε ότι η φύση των μαρτυριών προϋποθέτει την φυσική παρουσία των μαρτύρων στο Δικαστήριο, ενώ υπέδειξε παράλληλα την έλλειψη νομοθεσίας που να αποκρυσταλλώνει την όλη διαδικασία. Επίσης υποστηρίχθηκε από την ίδια πλευρά ότι ο τρόπος λήψης της μαρτυρίας ‘'θα επηρεάσει την ποιότητα των στοιχείων που θα παρατεθούν σύμφωνα με το Κυπριακό Σύνταγμα, άρθρο 12 και το άρθρο 30. Περαιτέρω αναφέρθηκε ότι κατοχυρώνεται εδώ και χρόνια μέσα από το σύνταγμα και τη νομολογία το δικαίωμα της αντιπαράθεσης όπου με ενδεικτικά η ποινική δικονομία ρυθμίζει τον τρόπο που γίνεται η διαδικασία με τη φυσική παρουσία στο Δικαστήριο και όλες τις συναφείς πρόνοιες. Καταλήγοντας προβλήθηκε το γεγονός ότι τα πρόσωπα που θα καταθέσουν τις μαρτυρίες τους έχουν κάνει εξετάσεις και μετρήσεις επί εξαρτημάτων του αεροσκάφους και 'χωρίς την παρουσία τους θα είναι αδύνατο για το Δικαστήριο να πεισθεί για την ακεραιτότητα των εξετάσεων.

εγκλήματα ή φορολογικές παραβάσεις. Περαιτέρω στο ίδιο άρθρο διαφαίνονται οι περιπτώσεις στις οποίες η εκτέλεση του αιτήματος θίγει την κυριαρχία , την ασφάλεια, τη δημόσια τάξη ή άλλα ουσιώδη συμφέροντα του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Στο άρθρο 3 αναφέρει ότι το συμβαλλόμενο μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να προσφέρει αμοιβαία αρωγή[36] σε θέματα που αφορούν την διαβίβαση πειστηρίων δικογράφων ή εγγράφων ή την εκτέλεση ανακριτικών πράξεων. Σημαντική πτυχή αφορά την ένορκη κατάθεση μαρτύρων ή πραγματογνωμόνων με την ρητή διατύπωση από το αιτούντος μέρος προς το μέρος που απευθύνεται ότι δεν αντίκειται προς τους νόμους του κράτους του τελευταίου. Αυτές οι αιτήσεις εκτελούνται σύμφωνα με τους νόμους τους κράτους το οποίο αναλαμβάνει την εκτέλεση τους ενώ δεν προβλέπεται υποχρέωση διαβίβασης των πρωτοτύπων εγγράφων προς το αιτούντος κράτος εκτός εάν αυτό ζητείται ρητά στην αίτηση.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 προσδιορίζεται ο τόπος και χρόνος εκτέλεσης της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε περίπτωση που το αιτούντος κράτος δεν υποβάλει σχετικό αίτημα προς το κράτος που απευθύνεται η αίτηση. Με το δεύτερο συμπληρωματικό πρωτόκολλο της Σύμβασης[37] προστέθηκε ότι δεν πρέπει να απορρίπτονται αιτήματα από το αιτούντος κράτος για παράσταση των αξιωματούχων ή ενδιαφερόμενων προσώπων όπου με την παρουσία τους αυτή είναι πιθανό η εκτέλεση της αίτησης να ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες του αιτούντος κράτους.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της Σύμβασης ορίζεται ότι κάθε ενεχόμενο μέρος μπορεί να επιφυλαχθεί και να εξαρτήσει την εκτέλεση της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής στις ακόλουθες προϋποθέσεις που αποσκοπούν στη διενέργεια έρευνας ή την κατάσχεση αντικειμένων:

- Όταν το αδίκημα είναι αξιόποινο κατά τη νομοθεσία και του αιτούντος κράτους όσο και του κράτους που δέχεται την αίτηση,
- Όταν το αδίκημα συγκαταλέγεται στην κατηγορία αδικημάτων που δικαιολογούν την έκδοση στη χώρα την οποία απευθύνεται η αίτηση και

[36] Αμοιβαία αρωγή στην διεθνή ορολογία ονομάζεται « Letters of Request or Rogatory Letters».
[37] Δεύτερο Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για Αμοιβαία Αρωγή σε Ποινικά Θέματα, που άνοιξε για υπογραφή στο Στρασβούργο, στις 8 Νοεμβρίου 2001 (ETS Αρ. 182).

- Η εκτέλεση του αιτήματος αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής συμβιβάζεται με τη νομοθεσία του κράτους προς το οποίο απευθύνεται.

Το άρθρο 6 προβλέπει ότι το κράτος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα η δυνατότητα να αναβάλλει την παράδοση των δικογραφιών ή εγγράφων , αντικειμένων τα οποία ζητήθηκαν να παραδοθούν σε περίπτωση που αυτά είναι απαραίτητα για εκκρεμούσα ποινική διαδικασία στο κράτος αυτό. Σε αντίθετη περίπτωση τα αντικείμενα και τα πρωτότυπα τόσο των αντικειμένων όσο και των δικογραφιών ή εγγράφων που διαβιβάσθηκαν στο αιτούντος κράτος θα πρέπει να επιστραφούν το γρηγορότερο δυνατόν προς το κράτος που τα διαβίβασε εκτός εάν αυτό παραιτηθεί από το δικαίωμα επιστροφής τους.

Στο άρθρο 7 ρυθμίζονται όλα τα ζητήματα που έχουν σχέση με την επίδοση των δικογράφων και των δικαστικών αποφάσεων. Η επίδοση αυτών μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε με την απλή αποστολή των σχετικών εγγράφων στον παραλήπτη ή όταν το εκζητούν κράτος με αίτημα ζητά να γίνει η επίδοση σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπονται στην εσωτερική του νομοθεσία. Χαρακτηριστικά η επίδοση αυτή πρέπει να αποδεικνύεται με απόδειξη παραλαβής στην οποία θα αναγράφεται η ακριβής ημερομηνία και θα εμπεριέχει την υπογραφή του παραλήπτη με δήλωση του στο αιτούν κράτος η οποία με την σειρά της θα επιβεβαιώνει το γεγονός, τον τύπο και την ημερομηνία της επίδοσης και όλα αυτά με την σειρά τους θα διαβιβάζονται στο αιτούν κράτος.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 προβλέπεται πως σε περίπτωση που ένας μάρτυρας ή πραγματογνώμονας κλήθηκε από το αιτούν κράτος να δώσει την μαρτυρία του και δεν προσήλθε τότε σε αυτόν δεν μπορεί να του υποβληθεί οποιαδήποτε κύρωση ή αναγκαστικό μέτρο εκτός εάν μεταβεί με την θέληση του στο αιτούν κράτος και εκεί κλητευθεί εκ νέου νόμιμα. Στο άρθρο 9 προβλέπονται ότι οι αποζημιώσεις και τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων θα καταβληθούν από το αιτούν μέρος σύμφωνα με τις καθορισμένες τιμές στην χώρα όπου έλαβε χώρα η εξέταση τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 της Σύμβασης υπάρχει πρόνοια πως αν το αιτούν κράτος έχει την επιθυμία όπως μάρτυρας ή πραγματογνώμονας εμφανισθεί ενώπιον των δικών του δικαστικών αρχών τότε εάν αυτό είναι απαραίτητο πρέπει να ζητηθεί με συμπληρωματικό αίτημα στο οποίο θα περιλαμβάνεται το αίτημα με έμφαση στο αίτημα επίδοσης της κλήσης

ενώ από την άλλη το κράτος που θα εκτελέσει το αίτημα οφείλει να καλέσει τον μάρτυρα ή τον πραγματογνώμονα όπως εμφανισθεί στις δικαστικές αρχές του αιτούντος κράτους με παράλληλη ενημέρωση του αιτούν κράτους για την απάντηση του μάρτυρα ή του πραγματογνώμονα. Σε αυτή την περίπτωση η αίτηση ή η κλήση θα πρέπει να αναφέρει όσο το δυνατό ακριβέστερα το ποσό της αποζημίωσης που θα καταβληθεί στο μάρτυρα ή πραγματογνώμονα ως επίσης και τα έξοδα του ταξιδιού και διαμονής.

Ακολούθως το άρθρο 11 προσδιορίζει ότι κάθε κρατούμενος ο οποίος καλείται από το αιτούν κράτος με προσωπική εμφάνιση πρέπει να βρίσκεται στο αιτούν κράτος υπό τον όρο της επαναμεταγωγής του εντός της προθεσμίας ορισμένη από το αιτούν κράτος. Το πιο πάνω πρόσωπο θα πρέπει να παραμείνει υποκράτηση στο έδαφος του αιτούντος κράτους και ενδεχομένως και στο έδαφος του κράτους από το οποίο δυνατό να διέλθει[38] όποτε σε αυτή την περίπτωση δεν χρειάζεται ειδική άδεια από το συγκεκριμένο κράτος(που θα διέλθει). Υπάρχουν οι ακόλουθες περιπτώσεις στις οποίες το κράτος αποδέκτης δυνατό να αρνηθεί να εκτελέσει:

- Όταν ο κρατούμενος δεν συναινεί σε αυτήν,
- Όταν η παρουσία του εν λόγω προσώπου είναι αναγκαία σε ποινική διαδικασία που εκκρεμεί στο έδαφος του κράτους αποδέκτη,
- Όταν η μεταγωγή του μπορεί να παρατείνει την κράτηση του και
- Όταν άλλοι επιτακτικοί λόγοι αντίκειται στη μεταγωγή του στο έδαφος του αιτούντος μέρους.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 της Σύμβασης απαγορεύει στο αιτούν κράτος να διώξει το μάρτυρα ή τον πραγματογνώμονα ο οποίος εμφανίζεται κατόπιν κλήτευσης ενώπιον των δικαστικών αρχών του ή να τον υποβάλει σε οποιοδήποτε περιορισμό της προσωπικής του ελευθερίας για πράξεις ή καταδίκες που επισυνέβησαν προγενέστερα πριν να αναχωρήσει από το έδαφος του κράτους αποδέκτη. Επίσης δεν μπορεί να διωχθεί ή να υποβληθεί σε οποιονδήποτε περιορισμό της ελευθερίας του για πράξεις ή για καταδίκες που επισυνέβησαν πριν να αναχωρήσει από το έδαφος του κράτους αποδέκτη ακόμη και αν έχει κλητευθεί

[38] Εννοείται ότι αυτό εφαρμόζεται όταν το μεταγόμενο πρόσωπο μεταφέρεται οδικώς. Πάντως η κοινή πρακτική που εφαρμόζεται ως συνήθως είναι η μεταφορά του αεροπορικός όποτε δεν χρειάζεται ειδική άδεια από τα κράτη από τα οποία διέρχεται ο κρατούμενος.

ενώπιον των αλλοδαπών δικαστικών αρχών που πρόκειται να λογοδοτήσει για πράξεις για τις οποίες διώκεται. Περαιτέρω εντός 15 ημερών από την ημέρα την οποία δεν είναι απαραίτητη πλέον η παρουσία του από τις δικαστικές αρχές του αιτούντος κράτους ο μάρτυρας ή ο πραγματογνώμονας ή το διωκόμενο πρόσωπο πρέπει να εγκαταλείψει το έδαφος του αιτούντος κράτους και να μην επανέλθει σε αυτό. Σε αντίθετη περίπτωση παύει η προαναφερθείσα χορηγηθείσα ασυλία.

Το άρθρο 14 της Σύμβασης προβλέπεται η διαδικασία που οι αμοιβαία δικαστική συνδρομή υποβάλλεται με υποβολή απαραιτήτως ορισμένων βασικών στοιχείων όπως την αιτούσα αρχή , το αντικείμενο και το λόγο της αιτήσεως, την ταυτότητα και την εθνικότητα του προσώπου στο οποίο αναφέρεται η αίτηση και ενδεχομένως το όνομα και τη διεύθυνση του παραλήπτη. Στο άρθρο 15 της Σύμβασης ορίζεται το Υπουργείο Δικαιοσύνης των χωρών για υποβολή των πιο πάνω δικαστικών παραγγελιών καθώς και αυτών που έχουν αίτημα τη μεταγωγή μαρτύρων ή πραγματογνωμόνων. Επίσης οι πιο διαδικασία θα γίνεται με τον ίδιο τρόπο σε αντίθετη περίπτωση από το αιτούντος στο αιτούν κράτος. Στο ίδιο άρθρο § 4 οι αμοιβαίες δικαστικές συνδρομές που αναφέρονται στο άρθρο 13 και αφορούν τις ανταλλαγές πληροφοριών για το ποινικό μητρώο θα μπορούν να διαβιβάζονται απευθείας μεταξύ των διωκτικών αρχών. Όμως εάν υπάρξει επείγουσα ανάγκη είναι δυνατή η υποβολή των δικαστικών παραγγελιών από τις δικαστικές αρχές του αιτούντος κράτους απευθείας προς τις δικαστικές αρχές του κράτους αποδέκτη. Αντίθετα στο ίδιο άρθρο § 1 υπογραμμίζεται ξεκάθαρα πως δεν είναι δυνατή απευθείας υποβολή των δικαστικών παραγγελιών από δικαστική αρχή σε δικαστική αρχή για περιπτώσεις που η Σύμβαση ρητά προβλέπει ότι θα πρέπει να απευθύνονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης του αιτούντος κράτους προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης του κράτους αποδέκτη, όποτε αυτές θα επιστρέφονται πάλι δια της ιδίας οδού[39]. Καταλήγοντας στο ίδιο άρθρο § 5 επιτρέπεται η διαβίβαση των πιο πάνω δικαστικών παραγγελιών μέσω της INTERPOL όμως αυτή η διαδικασία δεν είναι δεσμευτική για τα κράτη μέρη της Σύμβασης με την αιτιολογία ότι κάθε κράτος μπορεί με δήλωση του προς το Συμβούλιο της Ευρώπης να προσδιορίσει τον τρόπο με τον οποίο επιθυμεί να γίνεται η διαβίβαση των δικαστικών παραγγελιών προς τις αρχές του και ποιες θα είναι αυτές οι αρχές που θα τις δέχονται.

[39] Όπως αυτές προβλέπονται στα άρθρα 3,4,5,11,13 της Σύμβασης.

Ακολούθως το άρθρο 16 της Σύμβασης δεν είναι υποχρεωτική η μετάφραση των εγγράφων που αναφέρονται στο αίτημα στης αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής όμως δύναται τα συμβαλλόμενα κράτη να αιτήσουν όπως τα πιο πάνω να συνοδεύονται από τη μετάφραση στη γλώσσα τους ή από τη μετάφραση σε μια από τις επίσημες γλώσσες του Συμβουλίου της Ευρώπης. Καταλήγοντας το άρθρο 21 της Σύμβασης δίνει τη δυνατότητα στο συμβαλλόμενο κράτος να ζητήσει από το άλλο κράτος να ασκήσει ποινική δίωξη εναντίον ενός ατόμου που έχει διαπράξει μια αξιόποινη πράξη και έχει καταφύγει στο κράτος αυτό και αρνείται όμως να το εκδώσει. Προς τούτο για την εφαρμογή της συγκεκριμένης διάταξης θα πρέπει το κράτος αποδέκτης να έχει την αρμοδιότητα δίωξης και εκδίκασης των εγκλημάτων που έχουν τελεσθεί και εκτός του εδάφους της επικράτειας του.

Στο Κυπριακό Δίκαιο σύμφωνα με τον ποινικό κώδικα Κεφ. 154[40] , άρθρο 5(Ι) και οποιοσδήποτε άλλος Νόμος που συνιστά αδίκημα[41], εφαρμόζεται για όλα τα αδικήματα που διαπράχθηκαν σε οποιαδήποτε ξένη χώρα από πολίτη της Δημοκρατίας ενόσω αυτός ήταν στην υπηρεσία της Δημοκρατίας, ή σ'οποιαδήποτε ξένη χώρα από πολίτη της Δημοκρατίας, αν το αδίκημα τιμωρείται στη Δημοκρατία με φυλάκιση που υπερβαίνει τα δύο έτη και η πράξη ή η παράλειψη που συνιστά το αδίκημα είναι επίσης αξιόποινη σύμφωνα με το νόμο της χώρας όπου διαπράχθηκε, ή σε οποιαδήποτε ξένη χώρα από οποιοδήποτε πρόσωπο[42] αν το αδίκημα είναι :

- Είναι προδοσία ή αδίκημα εναντίον της ασφάλειας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξης,
- Πειρατεία,
- Συνδέεται με το νόμισμα ή χαρτονόμισμα της Δημοκρατίας,
- Αφορά παράνομη εμπορία επικίνδυνων φαρμάκων,
- Είναι ένα από τα αδικήματα για τα οποία, δυνάμει οποιασδήποτε συνθήκης ή σύμβασης είναι εφαρμόσιμος ο νόμος της Δημοκρατίας,

[40] http://www.cylaw.org/nomoi/indexes/154.html . Επιπλέον σημειώσεις Αστυνομικής Ακαδημίας Κύπρου στο μάθημα 13 « ισχύς και εφαρμογή των νόμων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

[41] Αδίκημα που διαπράχτηκε σε ξένη χώρα, αναφορικά με το οποίο εφαρμόζεται ο Ποινικός Κώδικας ή οποιοσδήποτε άλλος νόμος της Δημοκρατίας δυνάμει του άρθρου 5, εκδικάζεται από το αρμόδιο Δικαστήριο της Επαρχίας Λευκωσίας.

[42] Ποινική δίωξη δε θα διεξάγεται στη Δημοκρατία σχετικά με αδίκημα που διαπράχθηκε σε ξένη χώρα αν ο κατηγορούμενος δικάσθηκε στη ξένη χώρα για το ίδιο αδίκημα και καταδικάσθηκε ή αθωώθηκε.

- Έχει ως ένα από τα συστατικά του στοιχεία πράξη ή παράλειψη, το αντικείμενο της οποίας είναι ακίνητη περιουσία που βρίσκεται στη Δημοκρατία, περιλαμβανομένης και συνομωσίας, ή απόπειρας ή διέγερσης ή απόπειρας υποκίνησης άλλου προς διάπραξη αδικήματος που έχει ως ένα από τα συστατικά του στοιχεία πράξη ή παράλειψη το αντικείμενο της οποίας είναι ακίνητη περιουσία που βρίσκεται στη Δημοκρατία,
- Αφορά αδικήματα εγκληματικής οργάνωσης,
- Αφορά θύματα σεξουαλικής εκμετάλευσης,
- Τρομοκρατικό αδίκημα[43] (ι) Αδίκημα εναντίον Αρχηγού Κράτους, Προέδρου Κυβερνήσεως ή Υπουργού Εξωτερικών όταν βρίσκονται σε ξένη χώρα και τα μέλη της οικογένειας τους που το συνοδεύουν, (ιι) αδίκημα εναντίον εκπροσώπου Κράτους ή Διεθνούς Οργανισμού που δικαιούται ειδικής προστασίας σύμφωνα με το διεθνή νόμο, κατά το χρόνο και τον τόπο που διαπράττεται το έγκλημα εναντίον του ή μελών της οικογένειας του.

2.2 Συνθήκες Ευρωπαϊκής Ένωσης

2.2.1 Συνθήκη Μάαστριχτ

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση υπογράφηκε στο Μάαστριχτ[44] της Ολλανδίας την 07/02/1992 και τέθηκε σε ισχύ την 01/11/1993 αφού κυρώθηκε από τα κοινοβούλια των κρατών μελών. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση αντιπροσωπεύει ένα νέο στάδιο της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης δεδομένου ότι ανοίγει το δρόμο για την πολιτική ολοκλήρωση. Με το ξεκίνημα της η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είχε ως στόχο την ανάπτυξη της συνεργασίας των κρατών μελών σε ζητήματα δικαιοσύνης σε θέματα αστικής και ποινικής δικαιοδοσίας με την ανάπτυξη και διατήρηση μιας Ένωσης ως χώρος ελευθερίας , ασφάλειας και δικαιοσύνης όπου θα εξασφαλιζόταν η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων με τα κατάλληλα μέτρα ελέγχου στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης , το άσυλο , τη μετανάστευση και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας[45].

[43] Όπως ορίζεται από στο 'Αρθρο 2 του Νόμου 9/1979.
[44] ΕΕ C 191 της 29.7.1992.
[45] Θεόδωρος Α. Γεωργακόπουλος, Η Ευρωπαϊκή Ένωση , Θεσμοί και Πολιτικές, Εκδόσεις Α. Σταμούλης , 1995,σελ. 25-29.

Η Συνθήκη δημιούργησε μία Ευρωπαϊκή Ένωση που αποτελείται από τρεις πυλώνες : τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ)[46] και την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις (ΔΕΥ). Παράλληλα η Συνθήκη εισάγει την έννοια της Ευρωπαϊκής ιθαγένειας, ενισχύει τις αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και εγκαινιάζει την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ). Επίσης με την υιοθέτηση της η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΟΚ) μετονομάσθηκε σε Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΚ)[47].

Ο πρώτος πυλώνας αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα[48]στην οποία τα κράτη μέλη ασκούν από κοινού την ηγεμονία τους μέσω των κοινοτικών οργάνων. Η εφαρμοζόμενη διαδικασία είναι αυτή που είναι γνωστή ως κοινοτική μέθοδος[49] αφορούσε διατάξεις που περιλαμβάνονται στις πιο πάνω Συνθήκες για την φυσιογνωμία της Ένωσης , τις πολιτικές της Κοινότητας , την Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Κυρίως χαρακτηρίζεται από:

- το μονοπώλιο του δικαιώματος πρωτοβουλίας της Επιτροπής,
- τη γενικευμένη εφαρμογή της λήψης αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο,
- τον ενεργό ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (γνώμη, προτάσεις τροπολογιών κ.λπ.),
- την ομοιόμορφη ερμηνεία του Κοινοτικού δικαίου που εξασφαλίζεται από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο δεύτερος πυλώνας περιλαμβάνει τις ρυθμίσεις για ζητήματα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας ενώ στον πυλώνα αυτόν ίσχυε η αρχή της «

---

[46] Αυτή η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας αναπτύχθηκαν και εν μέρει προκλήθηκαν από τις δραματικές εξελίξεις και τα γεγονότα της εποχής. Στο προϊμιο που αποτυπώθηκε στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση υπενθυμίζεται η ιστορική σημασία του τερματισμού της διαίρεσης της Ευρωπαϊκής ηπείρου και η ανάγκη να δημιουργηθούν σταθερές βάσεις για τη μελλοντική οικοδόμηση της Ευρώπης. ο.π Ν.Μ,Μ.Τ σελ.352-356.

47 http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/eu_pillars_el.htm

[48]Ευρωπαϊκή Κοινότητα άνθρακα και χάλυβα (ΕΚΑΧ). Η συνθήκη ΕΚΑΧ, η οποία υπεγράφη στο Παρίσι το 1951, συνενώνει τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία και τις χώρες της Μπενελούξ σε μία Κοινότητα που έχει ως αποστολή την οργάνωση της ελεύθερης κυκλοφορίας άνθρακα και χάλυβα, καθώς και την ελεύθερη πρόσβαση στις πηγές παραγωγής. Επίσης, μια κοινή Ανώτατη Αρχή εποπτεύει την αγορά, την τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού, καθώς και τη διαφάνεια των τιμών. Τα θεσμικά όργανα, με τη σημερινή τους μορφή, προέρχονται από τη συνθήκη ΕΚΑΧ.

[49] Είναι η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έγκριση από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και έλεγχος της τήρησης του Κοινοτικού δικαίου από το Δικαστήριο.

διακυβερνητικής μεθόδου[50]». Η Επιτροπή και το Κοινοβούλιο διαδραματίζουν μικρό ρόλο και το Δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία σ ΄αυτό τον τομέα. Ο πυλώνας αυτός ήταν εξαιρετικά σημαντικός επειδή εισήγαγε δύο νέα σημαντικά στοιχεία στη διαδικασία ολοκλήρωσης της Δυτικής Ευρώπης. Πρώτον, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω μολονότι η εξωτερική πολιτική διατήρησε ουσιαστικά τον διακυβερνητικό χαρακτήρα της , δημιουργήθηκε παρόλα αυτά η δυνατότητα να λαμβάνονται ορισμένες σχετικές αποφάσεις με ειδική πλειοψηφία, έστω και αν επρόκειτο για αποφάσεις σε θέματα ήσσονος σημασίας. Δεύτερον η άμυνα περιλήφθηκε για πρώτη φορά στο πρόγραμμα πολιτικής έστω και αν αυτό έγινε κάπως διστακτικά[51].

Ο τρίτος πυλώνας αφορούσε στην συνεργασία των κρατών μελών σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων[52]και εγκαταλείπεται σταδιακά η αρχή της εθνικής κυριαρχίας των κρατών μελών στο έδαφος τους με την δέσμευση των κρατών μελών της για κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα στο πλαίσιο της συμφωνίας Schengen που γίνει αναφορά πιο κάτω. Επίσης για τη λήψη αποφάσεων στον τρίτο πυλώνα ισχύει κατά κανόνα η αρχή της ομοφωνίας με εξαίρεση τα ζητήματα διαδικασίας ή την έγκριση μέτρων εφαρμογής για τα οποία απαιτείτο ειδική πλειοψηφία. Ο τρίτος πυλώνας κάλυπτε:

- Κανόνες και ενίσχυση των ελέγχων κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων της Κοινότητας,
- Καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της σοβαρής εγκληματικότητας, της διακίνησης ναρκωτικών και της διεθνούς απάτης,
- Δικαστική συνεργασία σε ποινικές και αστικές υποθέσεις,
- Δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Europol) εφοδιασμένης με ένα σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αστυνομικών δυνάμεων,
- Καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης,
- Κοινή πολιτική ασύλου[53].

[50] Αυτή η θεσμική αρχιτεκτονική και οι μέθοδοί της ίσχυαν μέχρι τη θέση σε ισχύ της συνθήκης της Λισσαβόνας.
[51] Μαρία Μ. Μενδρινού, Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Γ' πλήρως αναθεωρημένη έκδοση, εκδόσεις Σαββάλας , σελ. 101-119.
[52] Αστυνομική και Δικαστική συνεργασία σε ποινικά θέματα.
[53] http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_1.1.3.pdf.

Ο Τίτλος VI σε γενικές γραμμές καθιέρωσε ένα χώρο δράσης μέσα στον οποίο τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα ανάπτυσσαν τις κοινές τους θέσεις. Συγκεκριμένα περιλαμβάνονταν η πολιτική ασύλου, οι κανόνες διέλευσης και ο έλεγχος των προσώπων από τα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης , η μεταναστευτική πολιτική για υπηκόους τρίτων χωρών[54], η καταπολέμηση της τοξικομανίας και της διεθνής απάτης, η τελωνειακή συνεργασία , η συνεργασία στον πεδίο της δικαιοσύνης σε αστικό και ποινικό πεδίο, συνεργασία για πρόληψη και καταπολέμηση της τρομοκρατίας , στην διακίνηση ναρκωτικών και άλλων μορφών του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος συμπεριλαμβανομένου και της ίδρυσης της EUROPOL.

Σύμφωνα με το άρθρο 29[55] αποτυπώνεται από την Ένωση η παροχή υψηλού επιπέδου προστασία στους πολίτες εντός ενός χώρου ελευθερίας , ασφάλειας και δικαιοσύνης, με την ανάπτυξη από κοινού δράσης μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, και με την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, οργανωμένης ή μη, ιδίως της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρώπων και των εγκλημάτων κατά παιδιών, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, της δωροδοκίας και της απάτης, μέσω στενότερης συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών δυνάμεων, τελωνειακών και άλλων αρμοδίων αρχών στα κράτη μέλη, τόσο απ' ευθείας όσο και μέσω της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας και της Ευρωπαϊκής Μονάδας Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust).

Σύμφωνα με το άρθρο 30 η από κοινού δράση στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας περιλαμβάνει την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών, τελωνειακών και άλλων ειδικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, σε σχέση με την πρόληψη, την εξακρίβωση και τη διερεύνηση αξιόποινων πράξεων, τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που κατέχουν οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου για αναφορές ως προς τις καταχωρήσεις ύποπτων οικονομικών συναλλαγών, ιδίως μέσω της EUROPOL υπό την επιφύλαξη των κατάλληλων

[54] Εδώ περιλαμβάνεται η είσοδος , διαμονή, κυκλοφορία και εργασίας των υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος των κρατών μελών.
[55] C 321 E/24 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 29.12.2006

διατάξεων για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συνεργασία και κοινές πρωτοβουλίες για την κατάρτιση, την ανταλλαγή αξιωματικών-συνδέσμων, την απόσπαση υπαλλήλων, τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού και την εγκληματολογική έρευνα και την κοινή αξιολόγηση ιδιαίτερων τεχνικών έρευνας σε σχέση με την εξακρίβωση σοβαρών μορφών

Το άρθρο 31 η από κοινού δράση για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων τη διευκόλυνση και επιτάχυνση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και των δικαστικών αρχών ή αντίστοιχων αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας, όταν ενδείκνυται, μέσω της Eurojust, σε σχέση με τη διεξαγωγή δικών και την εκτέλεση αποφάσεων, διευκόλυνση της έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών, εξασφάλιση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, για τη βελτίωση της εν λόγω συνεργασίας, πρόληψη των συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ κρατών μελών, προοδευτική θέσπιση μέτρων για τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων ως προς τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως των αξιόποινων πράξεων και τις ποινές στους τομείς της οργανωμένης εγκληματικότητας, της τρομοκρατίας και της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών[56].

Με την Συνθήκη του Μάαστριχτ υπήρξαν νέες καινοτομίες που έδωσαν όπως ήταν φυσικό νέα ώθηση στη συνεργασία των κρατών μελών στα ζητήματα δικαιοσύνης και εσωτερικής ασφάλειας. Συγκεκριμένα ο τρίτος πυλώνας ανάδειξε σημαντικές θεσμικές και διαδικαστικές ελλείψεις αφού ο πολιτικός έλεγχος από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σε θέματα δικαστικού ελέγχου ήταν ανεπαρκής[57]. Οι πιο πάνω αδυναμίες αποτυπώθηκαν στις εκθέσεις των Ομάδων Προβληματισμού που συζητήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης[58] αλλά και στις διαπιστώσεις στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όσο και της Επιτροπής. Αυτή αποτέλεσε τη βάση για τις συζητήσεις που ακολούθησαν και ολοκληρώθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Οι διαπιστώσεις αυτές επικεντρώνονται κυρίως σε θέματα μετανάστευσης και το άσυλο γεγονός που στόχευε στη

[56] https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/ce32120061229el00010331.pdf.

[57] Με την Συνθήκη του Μάαστριχτ το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων απέκτησε εξουσία επιβολής προστίμων στα κράτη μέλη που δεν συμμορφώνονται προς τις αποφάσεις του και δεν εφαρμόζουν το Κοινοτικό Δίκαιο.

[58] Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο συνήλθε στη Μαδρίτη στις 15 και 16 Δεκεμβρίου 1995, επιβεβαίωσε ότι το τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης θα αρχίσει την 1η Ιανουαρίου 1999, σύμφωνα με τα κριτήρια σύγκλισης, το χρονοδιάγραμμα, τα πρωτόκολλα και τις διαδικασίες που προβλέπονται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ενίσχυση του συγκεκριμένου τομέα συνεργασίας στον τρίτο πυλώνα σε Κοινοτικό επίπεδο. Η κατάργηση των συνοριακών ελέγχων στην εσωτερική αγορά δημιουργούσε πιέσεις για τη λειτουργία σε Κοινοτικό επίπεδο νέων και σημαντικά βελτιωμένων μηχανισμών ώστε να αντιμετωπιστούν προβλήματα όπως η διασυνοριακή εγκληματικότητα , το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, η διεθνής τρομοκρατία και οι μετακινήσεις προσώπων[59].Παράλληλα από τα θεσμικά όργανα εκφράστηκε η βούληση και ενδιαφέρον για αποτελεσματικότερη και εντονότερη προστασία του Ευρωπαίου πολίτη από το διεθνές οργανωμένο έγκλημα και η προώθηση επαρκών μέτρων για την επίτευξη των στόχων της Συνθήκης του Μάαστριχτ[60].

2.2.2 Η Συνθήκη Άμστερνταμ

Με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ[61] που τέθηκε σε ισχύ από 01/05/1999[62] είχε ως στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης την δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας , ασφάλειας και δικαιοσύνης με την αύξηση των μέτρων όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας. Επίσης ο τρίτος πυλώνας συρρικνώθηκε καθώς θέματα που αφορούσαν το άσυλο, τη μετανάστευση και ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων μεταφέρθηκαν στον πρώτο πυλώνα. Καταλήγοντας η Συνθήκη του Μάαστριχτ δεν επέφερε σημαντικές αλλαγές στη διαδικασία ολοκλήρωσης αλλά σημείωσε προόδους σε αρκετές πολιτικές. Η πιο σημαντική εξέλιξη ήταν η μεταφορά στην πτέρυγα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας η οποία διέπεται από την Κοινοτική μέθοδο λήψης αποφάσεων , των πολιτικών που σχετίζονται με την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων ιδίως των θεμάτων που αφορούν τις θεωρήσεις , το άσυλο και τη μετανάστευση. Στην

59 Όσον αφορά την παράνομη μετανάστευση σε αυτό περιλάμβανε την έντονη ανησυχία σχετικά με την « απειλή » μαζικών μεταναστευτικών μετακινήσεων από την Ανατολική Ευρώπη και τη Βόρεια Αφρική στη Δυτική Ευρώπη.

[60]ο.π Μ. Μ , σελ. 101-119.

[61] Η Συνθήκη που υπογράφτηκε στο Άμστερνταμ στις 17 Ιουνίου 1997, μόλις έξι χρόνια και μισό μετά τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, δεν επέφερε σημαντικές αλλαγές στη διαδικασία ολοκλήρωσης, αλλά σημείωσε ορισμένες προόδους σε αρκετές πολιτικές. Η πιο σημαντική εξέλιξη ήταν η μεταφορά στην πτέρυγα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η οποία διέπεται από την κοινοτική μέθοδο λήψης των αποφάσεων, των πολιτικών που σχετίζονται με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, ιδίως των θεμάτων των σχετικών με τις θεωρήσεις, το άσυλο και τη μετανάστευση. Κυρίως
κατέστησε πιο αποτελεσματική τη θεσμική δομή της Ένωσης , ιδίως δια της επέκτασης της διαδικασίας συναπόφασης (Κοινοβουλίου/Συμβουλίου) και της λήψης των αποφάσεων κατά πλειοψηφία.

[62] 24.12.2002 EL Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων C 325/9.

Συνθήκη του Άμστερνταμ ενσωματώθηκε το κεκτημένο των συμφωνιών Schengen[63] που θα γίνει αναφορά πιο κάτω[64].

2.2.3 Η Συνθήκη της Νίκαιας

Με τη Συνθήκη της Νίκαιας που υπεγράφη στις 26/02/2001 και τέθηκε σε ισχύ στις 11/12/2000 διευκολύνεται η καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας, το δικαίωμα αρνησικυρίας, αναφορικά με την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας το οποίο είχαν τα κράτη μέλη καταργείται (με εξαίρεση τον τομέα της εξωτερικής πολιτικής), ο απαιτούμενος αριθμός κρατών μελών για την εκκίνηση της διαδικασίας τροποποιείται από πλειοψηφία στο σταθερό αριθμό οκτώ και το πεδίο εφαρμογής διευρύνεται ώστε να συμπεριλάβει την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ). Οι ισχύουσες γενικές διατάξεις για κάθε μορφή ενισχυμένης συνεργασίας συγκεντρώνονται στον τίτλο VII της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη ΕΕ). Οι διατάξεις που αφορούν την εκκίνηση της διαδικασίας και τη μετέπειτα συμμετοχή ενός κράτους μέλους διαφοροποιούνται στους τρεις «πυλώνες».

Στον τομέα του «τρίτου πυλώνα» της ΕΕ, την αστυνομική και δικαστική συνεργασία, τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 40 της Συνθήκης ΕΕ για την ενισχυμένη συνεργασία. Το άρθρο ορίζει ότι η ενισχυμένη συνεργασία σε αυτό τον τομέα πρέπει να αποβλέπει να επιτρέψει στην Ένωση να καταστεί όσον το δυνατό πιο γρήγορα ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Δεύτερον, η Συνθήκη της Νίκαιας διεύρυνε το πεδίο αρμοδιοτήτων του Δικαστηρίου σε αυτό τον τομέα. Στα σημαντικά από πλειοψηφία συγκαταλέγονται τα μέτρα για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών, μέτρα για την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις , σύναψη διεθνών συμφωνιών στο τομέα των υπηρεσιών και της πνευματικής ιδιοκτησίας και δράσεις στον τομέα της βιομηχανικής πολιτικής. Μερική και μεταγενέστερη μετάβαση στην ειδική πλειοψηφία συμφωνήθηκε για τις διατάξεις που αφορούν της θεωρήσεις (visa) , το άσυλο,

[63] Θεμέλιο του τίτλου για την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων το κεκτημένο Schengen το οποίο περιλάμβανε κανόνες και υποστηρικτικά μέτρα σχετικά με την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα ενσωματώθηκε στο πλαίσιο της ΕΕ μέσω πρωτοκόλλου. Η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο εξασφάλισαν ρήτρα εξαίρεσης από το Πρωτόκολλο Schengen.

[64] Νίκος Μούσης , Ευρωπαϊκή Ένωση. Δίκαιο, οικονομία, πολιτική, 12η αναθεωρημένη έκδοση, εκδόσεις Παπαζήση 2008, σελ.19-24.

τη μετανάστευση και άλλες πολιτικές που συνδέονται με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων[65].

Το ισχύον πρωτογενές Κοινοτικό δίκαιο είναι η Συνθήκη της Νίκαιας. Αυτή ουσιαστικά τροποποίησε τις δύο Συνθήκες που συγκροτούσαν το πρωτογενές Κοινοτικό δίκαιο, τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣυνΘΕΚ) και τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣυνΘΕΕ). Όταν μετά τη Νίκαια επιχειρήθηκε η περαιτέρω « πολιτικοποίηση » της Ευρωπαϊκής Ένωσης με κεντρικό προσανατολισμό την μετάβαση από τις Ευρωπαϊκές Συνθήκες σε ένα Ευρωπαϊκό Σύνταγμα το πρωτογενές δίκαιο έμεινε από καύσιμα. Έτσι το πρωτογενές Κοινοτικό δίκαιο της Νίκαιας δεν αντικαταστάθηκε από το Ευρωσύνταγμα[66].

2.2.4 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Tampere

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Tampere που πραγματοποιήθηκε στις 15-16/10/1999 συμφώνησε σε ορισμένους προσανατολισμούς και προτεραιότητες κοινής πολιτικής για την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας και δικαιοσύνης στην Ένωση μέσω της δημιουργίας ενός αυθεντικού Ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης που να διευκολύνει την πρόσβαση των πολιτών στη δικαιοσύνη όλων των κρατών μελών, την καταπολέμηση του εγκλήματος σε όλη την Ένωση χάρη στη συνεργασία των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών και την εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής ασύλου και μετανάστευσης. Ο Ευρωπαϊκός οργανισμός[67] για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα που εδρεύει στη Βαρσοβία επιδιώκει την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης[68].

2.2.5 Συνθήκη της Λισαβόνας

Η Συνθήκη της Λισσαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας υπεγράφη στην πορτογαλική πρωτεύουσα στις 13 Δεκεμβρίου 2007 από τους αντιπροσώπους των είκοσι επτά κρατών μελών. Τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009 μετά την επικύρωσή της από όλα τα κράτη

---

[65] ο.π Μ. Μ , σελ. 101-119.
[66] Βασίλης Γ. Τζέμος , Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης , Συνθήκη της Λισαβόνας , Νομική βιβλιοθήκη , έκδοση 2009, σελ.15-18.
67 Κανονισμός 2007/2004, ΕΕ L 349, 25/11/2004 και απόφαση 2005/358, ΕΕ L 114, 04/05/2005.
68 ο.π Ν. Μ , σελ. 147.

μέλη[69] και είναι η τελευταία από τις Συνθήκες οι οποίες, κατά το παρελθόν, τροποποίησαν τις Συνθήκες που αποτελούν το θεμέλιο των Κοινοτήτων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1986), η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Μάαστριχτ, 1992), η Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) και η Συνθήκη της Νίκαιας (2001).

Έτσι, η συνθήκη της Λισσαβόνας κατανέμει τα θέματα που άπτονται του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης σε τέσσερις τομείς : πολιτικές σχετικά με τον έλεγχο στα σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση, τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις , δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και αστυνομική συνεργασία. Στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις η συνθήκη της Λισσαβόνας επιτρέπει στα θεσμικά όργανα της ΕΕ να εγκρίνουν νέα μέτρα σχετικά με την εφαρμογή της αρχής τής αμοιβαίας αναγνώρισης[70], την ουσιαστική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την ανάπτυξη εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης των διαφορών, την κατάρτιση των δικαστών και των άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης. Αντίθετα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις με την κατάργηση του 3ου πυλώνα της ΕΕ, το σύνολο της ποινικής δικαστικής συνεργασίας μετατρέπεται σε τομέα στον οποίον μπορούν να νομοθετήσουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Πιο συγκεκριμένα, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν στο εξής να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες όσον αφορά τον ορισμό και τις κυρώσεις των πιο σοβαρών ποινικών αδικημάτων. Επιπλέον, η ΕΕ μπορεί επίσης να επέμβει στον ορισμό κοινών κανόνων όσον αφορά τη διεξαγωγή ποινικής διαδικασίας, για παράδειγμα όσον αφορά το παραδεκτό των αποδείξεων ή τα δικαιώματα των προσώπων[71].

71 http://www.consilium.europa.eu/documents/treaty-of-lisbon?lang=el

[70] κάθε δικαστικό σύστημα οφείλει να αναγνωρίζει ως έγκυρες και εφαρμοστέες τις αποφάσεις που εκδίδονται από τα δικαστικά συστήματα των άλλων κρατών μελών.

[71] Η συνθήκη της Λισσαβόνας επιθυμεί να ενισχύσει το ρόλο της Eurojust στην ΕΕ Προς υπενθύμιση, αποστολή της Eurojust είναι να συμβάλλει στο συντονισμό των ερευνών και των διώξεων μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών. Σήμερα, η Eurojust έχει μόνο δικαίωμα υποβολής προτάσεων: μπορεί να ζητήσει από τις εθνικές αρχές να ξεκινήσουν έρευνες ή διώξεις. Στο εξής η συνθήκη της Λισσαβόνας προσφέρει στα θεσμικά όργανα της ΕΕ τη δυνατότητα να επεκτείνουν την αποστολή και τις αρμοδιότητες της Eurojust μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας. Ακόμη περισσότερο, η συνθήκη της Λισσαβόνας εξετάζει το ενδεχόμενο δημιουργίας μίας πραγματικής Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας εκ της Eurojust. Μία τέτοια εισαγγελία θα διέθετε σημαντικές εξουσίες και θα ήταν σε θέση να ασκήσει η ίδια ποινική δίωξη ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων των κρατών μελών. Ωστόσο, η συνθήκη της Λισσαβόνας δε συστήνει ακόμα την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Επιτρέπει μόνο στο Συμβούλιο να εγκρίνει με ομοφωνία κανονισμό για αυτό το θέμα. Εάν το Συμβούλιο δεν καταφέρει να επιτύχει ομοφωνία, τότε εννέα τουλάχιστον κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να συστήσουν Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μεταξύ τους στο πλαίσιο μίας ενισχυμένης συνεργασίας.

Στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας επωφελείται από την κατάργηση του 3ου πυλώνα της ΕΕ και στο εξής, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ θα είναι σε θέση να εγκρίνουν κανονισμούς και οδηγίες σε αυτόν τον τομέα. Έτσι, η συνήθης νομοθετική διαδικασία επεκτείνεται σε όλες τις μη επιχειρησιακές πτυχές της αστυνομικής συνεργασίας. Αντίθετα, η επιχειρησιακή συνεργασία θα υπάγεται σε ειδική νομοθετική διαδικασία που απαιτεί την ομοφωνία του Συμβουλίου. Ωστόσο, η συνθήκη της Λισσαβόνας[72] προβλέπει επίσης τη δυνατότητα να καθιερώσει ενισχυμένες συνεργασίες, όταν δεν επιτυγχάνεται ομοφωνία στο Συμβούλιο[73].

2.3 Συμφωνία Schengen[74]

Η συμφωνία Schengen[75] υπογράφηκε στις 14/06/1985 και αποτέλεσε την βάση για την Σύμβαση εφαρμογής της Συμφωνίας Schengen η οποία και υπογράφηκε το 1990. Αυτή άρχισε να ισχύει το 1995 και απόβλεπε στην εξάλειψη των ελέγχων στα κοινά σύνορα των κρατών μελών , την αύξηση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα και τη συνεργασία μεταξύ των διοικήσεων τους γι΄αυτούς τους σκοπούς. Το κεκτημένο Schengen με την ισχύουσα του νομοθεσία εντάσσεται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του πρωτοκόλλου

[72] Η συνθήκη της Λισσαβόνας προβλέπει την προοδευτική ενίσχυση της EUROPOL όπως και με τη Eurojust και επιτρέπει στο εξής στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να αναπτύξουν περαιτέρω τις αποστολές και τις αρμοδιότητες της EUROPOL στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας. Σήμερα, ο ρόλος της EUROPOL περιορίζεται στη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των αρχών των κρατών μελών. Η συνθήκη της Λισσαβόνας διευκρινίζει ότι τα νέα καθήκοντα θα μπορούσαν ενδεχομένως να περιλαμβάνουν το συντονισμό, την διοργάνωση και τη διεξαγωγή επιχειρησιακών δράσεων.

[73] http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty /ai0022_el.htm

[74] Κανονισμός 562/2006, ΕΕ L 105, 13/04/2006.

[75] Η συμφωνία Schengen υπογράφηκε μεταξύ της Γερμανίας, του Βελγίου, της Γαλλίας, του Λουξεμβούργου και των Κάτω Χωρών, αποσκοπεί στην προοδευτική κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και θεσπίζει καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των υπηκόων των κρατών τα οποία την έχουν υπογράψει, των άλλων κρατών της Κοινότητας ή τρίτων χωρών. Η σύμβαση συμπληρώνει τη συμφωνία και καθορίζει τις προϋποθέσεις εφαρμογής και τις εγγυήσεις για την εφαρμογή αυτής της ελεύθερης κυκλοφορίας. Μολονότι υπογράφηκε στις 19 Ιουνίου 1990 από τα εν λόγω πέντε κράτη μέλη, άρχισε να ισχύει από το 1995. Οι συμφωνίες Schengen επεκτάθηκαν με την πάροδο του χρόνου: η Ιταλία υπέγραψε τις συμφωνίες το 1990, η Ισπανία και η Πορτογαλία το 1991, η Ελλάδα το 1992, η Αυστρία το 1995, η Φιλανδία, και η Σουηδία το 1996, η Δανία επίσης το 1996, αλλά με ειδικό καθεστώς, και η Τσεχική Δημοκρατία, η Εσθονία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Σλοβενία και η Σλοβακία το 2007. Η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο συμμετέχουν μόνον εν μέρει στο κεκτημένο Schengen εφόσον έχουν διατηρήσει ακόμη τους ελέγχους στα σύνορά τους. Επίσης η Βουλγαρία, η Κύπρος και η Ρουμανία εφαρμόζουν μόνο τμήματα του κεκτημένου , καθώς απαιτείται πρώτα απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να μπορούν να αρθούν οι έλεγχοι στα σύνορα των χωρών αυτών. Τέσσερις τρίτες χώρες αποτελούν επίσης μέρος του χώρου Schengen , μολονότι η συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι μόνο περιορισμένη: η Ισλανδία και η Νορβηγία από το 1996 και η Ελβετία και το Λιχτενστάιν από το 2008.
http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm.

προσαρτημένο στη Συνθήκη του Άμστερνταμ[76] το οποίο δίνει τη δυνατότητα στα μέλη της Σύμβασης να αναπτύξουν μεταξύ τους , στο νομικό και θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης, συνεργασία στους τομείς που καλύπτει η εν λόγω Σύμβαση.

Όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπόκεινται σε μεταναστευτικές πιέσεις προερχόμενες από πολλές και συχνά νέες πηγές στις οποίες πρέπει να ανταποκριθούν διατηρώντας την ισορροπία μεταξύ οικονομικών και ανθρωπιστικών παραμέτρων και πάντα σύμφωνα με την Κοινοτική νομοθεσία και σημαντικές διεθνείς συμφωνίες. Η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και η έννοια των κοινών εξωτερικών συνόρων κάνουν την Ένωση να επιθυμεί ακόμα περισσότερο την ανάπτυξη κοινών προσεγγίσεων και στενότερης συνεργασίας στον τομέα της μεταναστευτικής πολιτικής. Οι απόψεις των κρατών μελών υπήρξαν διαφοροποιημένες ως προς την εφαρμογή του χώρου στην πράξη. Οι επικρατέστερες απόψεις που εκφράστηκαν κινούνταν σε δύο βασικούς θεματικού άξονες. Η πρώτη άποψη ήταν η εφαρμογή της ελεύθερης κυκλοφορίας μόνο των Ευρωπαίων πολιτών με την διατήρηση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας ως επίσης τον διαχωρισμό των Ευρωπαίων πολιτών από του πολίτες των τρίτων χωρών ενώ η άλλη υποστήριζε την εφαρμογή για όλους τους πολίτες ανεξαρτήτως προέλευσης καταργώντας συνεπώς τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα.

Πράγματι η εξάλειψη των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας δεν ισχύει μόνο για τους υπηκόους των κρατών μελών αλλά και για τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι έχουν περάσει τα εξωτερικά σύνορα ενός κράτους μέλους[77]. Η πλήρης εφαρμογή της Σύμβασης το 1995 συνοδεύτηκε με την άρση των ελέγχων στ εσωτερικά σύνορα του χώρου Schengen αλλάζοντας τα δεδομένα στην Ευρώπη και διευκολύνοντας την διέλευση των πολιτών με την κατάργηση του διαβατηριακού ελέγχου ενός του συγκεκριμένου χώρου. Προς τούτο καθιερώθηκαν κοινοί κανόνες όσον αφορά την έκδοση θεώρησης[78], το δικαίωμα ασύλου και τον έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα έτσι ώστε να επιτρέπεται η ελεύθερη

[76] Αποφάσεις 1999/435 και 1999/436, ΕΕ L 176, 10/07/1999.
[77] Με πιο απλά λόγια η ελεύθερη κυκλοφορία ισχύει για όλα τα πρόσωπα που βρίσκονται στο έδαφος των κρατών μελών.
[78] Η πολιτική για τις θεωρήσεις (visas).

κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό των χωρών που έχουν υπογράψει την Σύμβαση χωρίς να διαταράσσεται η δημόσια τάξη[79].

Η πολιτική για τις θεωρήσεις (visas) έχει υπεισέλθει στην Κοινοτική αρμοδιότητα και ισχύει για υπηκόους τρίτων χωρών[80]. Αυτή είναι ενιαία και ευδιάκριτη και χορηγείται από τα κράτη μέλη περιέχοντας σε αυτή όλες τις αναγκαίες πληροφορίες. Ο Κοινοτικός κανονισμός καθορίζει τα τρίτα κράτη οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών και τις τρίτες χώρες οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή[81]. Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των πολιτικών Schengen διαδραμάτισε και η δημιουργία του συστήματος πληροφοριών Schengen (SIS). Το σύστημα SIS II αποτελεί βασικό μέσο για την εφαρμογή των διατάξεων του κεκτημένου και συμβάλει στη διατήρηση υψηλού επιπέδου ασφάλειας εντός του χώρου ελευθερίας , ασφάλειας και δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της υποστήριξης της εφαρμογής πολιτικών που συνδέονται με την κυκλοφορία των προσώπων και εντάσσονται στο κεκτημένο του Schengen. Το σύστημα μέσω μιας απλοποιημένης αυτοματοποιημένης διαδικασίας δίνει τη δυνατότητα στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών τη δυνατότητα

---

[79] ο.π Ν. Μ. σελ. 153-154.

[80] Κανονισμός 1683/95 ΕΕ L 164, 14/07/1995 και Κανονισμός 334/2002, ΕΕ L 53 23/02/2002.

[81] Κανονισμός 539/2001 ΕΕ L 81, 21/03/2001 και Κανονισμός 851/2005, ΕΕ L 141 04/06/2005. Ο παρών κανονισμός εναρμονίζει την υποχρέωση θεώρησης υπηκόων τρίτων χωρών, οι οποίοι εισέρχονται στην ΕΕ. Παρέχει έναν κοινό κατάλογο χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων ενός κράτους μέλους. Ο κανονισμός καθορίζει επίσης τον κατάλογο χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης για διαμονή, η διάρκεια της οποίας δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες . Επιπλέον, η υποχρέωση θεώρησης αίρεται για: υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι είναι κάτοχοι άδειας τοπικής διασυνοριακής κυκλοφορίας, οι οποίοι διαμένουν σε ένα κράτος μέλος και συμμετέχουν σε οργανωμένο ταξίδι στα πλαίσια σχολικής ομάδας, τους έχοντες νομικό καθεστώς πρόσφυγα και τους απάτριδες, οι οποίοι είναι κάτοχοι ταξιδιωτικού εγγράφου που έχει εκδοθεί από το κράτος μέλος στο οποίο διαμένουν. Ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει εξαιρέσεις από την υποχρέωση θεώρησης ή την απαλλαγή θεώρησης για τα ακόλουθα πρόσωπα: κατόχους διπλωματικών διαβατηρίων, υπηρεσιακών διαβατηρίων και άλλων επίσημων διαβατηρίων, τα πληρώματα της πολιτικής αεροπορίας και του εμπορικού ναυτικού, το πλήρωμα και τους ιπτάμενους συνοδούς βοηθητικών ή σωστικών πτήσεων, τους κατόχους αδειών διέλευσης «laissez-passer». Τα ακόλουθα πρόσωπα μπορούν επίσης να εξαιρούνται από την υποχρέωση θεώρησης: μαθητές οι οποίοι είναι υπήκοοι τρίτης χώρας οι υπήκοοι της οποίας υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης, αλλά διαμένουν σε τρίτη χώρα που εξαιρείται από την απαίτηση αυτή ή στην Ελβετία ή το Λιχτενστάιν, και οι οποίοι συμμετέχουν σε οργανωμένο ταξίδι στα πλαίσια σχολικής ομάδας, οι έχοντες νομικό καθεστώς πρόσφυγα και οι απάτριδες, οι οποίοι διαμένουν σε τρίτη χώρα που εξαιρείται από την υποχρέωση θεώρησης και είναι κάτοχοι ταξιδιωτικού εγγράφου που έχει εκδοθεί από τη χώρα αυτή, κάτοχοι εγγράφων αναγνώρισης και εντολών αποστολής του NATO (Οργανισμός του Βορειοατλαντικού Συμφώνου), και τα μέλη των ενόπλων δυνάμεων που μετακινούνται στο πλαίσιο του NATO ή της Σύμπραξης για την Ειρήνη. Εξαίρεση από την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης προβλέπεται επίσης για πρόσωπα που ασκούν κατά τη διαμονή τους αμειβόμενη δραστηριότητα.
http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/jl0031_el.htm.

αναζήτησης , ανταλλαγής δεδομένων , εισαγωγής και επεξεργασίας σχετικά με ορισμένες κατηγορίες προσώπων και αγαθών κατά την πραγματοποίηση συνοριακών ελέγχων. Σε αυτό περιλαμβάνονται και νέες λειτουργίες συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της τρομοκρατίας[82] .

Σύμφωνα με τα άρθρα 39 και 40 της Σύμβασης[83] για Αστυνομική συνεργασία τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση όπως οι αστυνομικές υπηρεσίες τους παρέχουν αμοιβαία συνδρομή, τηρώντας την εθνική νομοθεσία και εντός των ορίων της αρμοδιότητας τους, για την πρόληψη και έρευνα σχετικά με αξιόποινες πράξεις εφόσον το εθνικό δίκαιο δεν απαιτεί την άδεια των δικαστικών αρχών. Αυτά τα όργανα α ενός εκ των συμβαλλομένων μερών, τα οποία στα πλαίσια δικαστικής έρευνας μέσα στη χώρα τους παρακολουθούν άτομο ύποπτο συμμετοχής σε αξιόποινη πράξη, που μπορεί να συνεπάγεται απέλαση, εξουσιοδοτούνται να συνεχίσουν την παρακολούθηση αυτή στο έδαφος άλλου συμβαλλομένου μέρους, αν αυτό έχει επιτρέψει τη διασυνοριακή παρακολούθηση βάσει προηγούμενης αιτήσεως δικαστικής συνδρομής.

Η παρακολούθηση θα ανατεθεί, κατόπιν αιτήσεως, στα όργανα του συμβαλλομένου μέρους, στο έδαφος του οποίου διεξάγεται και τα παρακολουθούντα όργανα οφείλουν να συμμορφώνονται προς το δίκαιο του συμβαλλομένου μέρους, στο έδαφος του οποίου δρουν και οφείλουν να υπακούουν στις εντολές των αρμοδίων κατά τόπων αρχών. Η παρακολούθηση που αναφέρεται πιο πάνω μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο για τα αδικήματα: δολοφονία, βιασμός, εμπρησμός,- παραχάραξη,- διακεκριμένη κλοπή και κλεπταποδοχή, εκβιασμός, απαγωγή και ομηρία, δουλεμπόριο, παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, παράβαση των διατάξεων ως προς όλα τα όπλα και τα εκρηκτικά,- καταστροφές δι' εκρηκτικών, παράνομη μεταφορά τοξικών και βλαβερών αποβλήτων, αδίκημα φυγής κατόπιν δυστυχήματος που προκάλεσε θάνατο ή σοβαρούς τραυματισμούς.

Σύμφωνα με τα άρθρα 48 έως 53 της Συνθήκης καθορίζεται το πλαίσιο της δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ των κρατών μελών που συμμετέχουν στο χώρο

[82] ο.π Ν. Μ. σελ. 175-176.
[83] Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 239 της 22/09/2000 σ. 0019 – 0062.

Schengen. Συγκεκριμένα αυτή αποβλέπει στην συμπλήρωση και τη διευκόλυνση της εφαρμογής :

- Της ευρωπαϊκής συνθήκης δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις, της 20ής Απριλίου 1959.
- Στις σχέσεις μεταξύ των συμβαλλομένων μερών που είναι και μέλη της Οικονομικής Ένωσης Benelux όσον αφορά περί εκδόσεως και δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις της 27ης Ιουνίου 1962 και στη διατύπωση του πρωτοκόλλου της 11ης Μαΐου 1974.

Περαιτέρω το άρθρο 49 της Συνθήκης αναφέρονται οι περιπτώσεις σύμφωνα με τις οποίες μπορεί να ζητηθεί η δικαστική συνδρομή :

- σε διαδικασίες για πράξεις οι οποίες, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ενός ή και των δύο συμβαλλομένων μερών, τιμωρούνται ως παραβάσεις τάξεως από διοικητικά όργανα, εναντίον της αποφάσεως των οποίων μπορεί να ασκηθεί ένδικο μέσο ενώπιον ιδίως ποινικού δικαστηρίου,
- σε διαδικασίες αποζημιώσεως για μέτρα διώξεως ή άδικης καταδίκης,
- σε αστικές υποθέσεις που σχετίζονται με ποινική δίωξη, εφόσον το δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφασίσει οριστικά επί της ποινικής διώξεως,
- για την επίδοση των διαδικαστικών εγγράφων σχετικά με την εκτέλεση μιας ποινής ή ενός μέτρου ασφαλείας, της εισπράξεως προστίμου ή της καταβολής των δικαστικών εξόδων,
- για μέτρα που σχετίζονται με την αναστολή επιβολής ή εκτελέσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας, την υπό όρο απόλυση, την προσωρινή αναστολή ενάρξεως εκτίσεως ή τη διακοπή εκτίσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας.

Το άρθρο 50 της Συνθήκης αναφέρονται οι περιπτώσεις όπου τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση παροχής δικαστικής συνδρομής σύμφωνα με το άρθρο 48 πιο πάνω. Οι παραβάσεις αυτές είναι:

- για περιπτώσεις περί φόρων καταναλώσεως[84],
- φόρων προστιθέμενης αξίας,
- και τελωνειακών δασμών[85].

Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται ότι το εκζητούν συμβαλλόμενο μέρος δεν θα διαβιβάσει ή χρησιμοποιήσει πληροφορίες ή αποδεικτικά στοιχεία που έλαβε από το εκζητούμενο μέρος για ανακριτικές, διωκτικές ή διαδικαστικές πράξεις άλλες από αυτές που περιγράφονται στην αίτηση συνδρομής, χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση του εκζητουμένου μέρους. Η προβλεπόμενη από το παρόν άρθρο αίτηση δικαστικής συνδρομής μπορεί να απορριφθεί, όταν το ποσό που υπήρξε αντικείμενο μη καταβολής ή εξαπατήσεως δεν ξεπερνά τα € 25, 000 ή η αξία των ειδών που εισήχθησαν ή εξήχθησαν χωρίς άδεια δεν υπερβαίνει τα €100, 000 εκτός εάν η πράξη λόγω του είδους της ή του προσώπου του δράστη χαρακτηρισθεί ως πολύ σοβαρή από το εκζητούν μέρος. Επίσης οι διατάξεις του πιο πάνω άρθρου εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις όπου η αίτηση δικαστικής συνδρομής αναφέρεται σε πράξεις που τιμωρούνται με πρόστιμο (παραβάσεως τάξεως) και η αίτηση υποβάλλεται από δικαστική αρχή.

Σύμφωνα με το άρθρο 51 τα συμβαλλόμενα μέρη δεν μπορούν να εξαρτήσουν το παραδεκτό αιτήσεων δικαστικής συνδρομής για έρευνα ή κατάσχεση από όρους άλλους εκτός από τους ακόλουθους:

- Η πράξη που αποτελεί αντικείμενο της αιτήσεως δικαστικής συνδρομής να τιμωρείται κατά το δίκαιο και των δύο συμβαλλομένων μερών με ποινή στερητική της ελευθερίας ή μέτρο ασφαλείας περιοριστικό της ελευθερίας, το ανώτατο όριο των οποίων να είναι τουλάχιστον έξι μήνες, ή να τιμωρείται κατά το δίκαιο ενός των συμβαλλομένων μερών με ισοδύναμες κυρώσεις και κατά το δίκαιο του άλλου μέρους να τιμωρείται ως παράβαση τάξεως από διοικητική

[84] Αιτήσεις δικαστικής συνδρομής για περιπτώσεις κατηγορίας απάτης περί τους φόρους καταναλώσεως δεν επιτρέπεται να απορρίπτονται με την αιτιολογία ότι το κράτος στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση δεν επιβάλλει φόρους καταναλώσεως.

[85] Ως τελωνειακές διατάξεις εννοούνται αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 2 της σύμβασης μεταξύ Βελγίου, Γερμανίας, Γαλλίας, Ιταλίας, Λουξεμβούργου και Ολλανδίας περί αμοιβαίας τελωνειακής υποστηρίξεως της 7ης Σεπτεμβρίου 1967, καθώς και αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1468/81 του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 1981.

αρχή, η απόφαση της οποίας να δύναται να προσβληθεί ενώπιον ιδίως ποινικού δικαστηρίου,

- Η εκτέλεση της αιτήσεως δικαστικής συνδρομής να μην αντιτίθεται και κατά τα λοιπά στο δίκαιο του εκζητουμένου κράτους.

Σύμφωνα με το άρθρο 52 υπογραμμίζεται πως έκαστο των συμβαλλομένων μερών μπορεί να επιδίδει τα έγγραφα της διαδικασίας απευθείας μέσω ταχυδρομείου σε πρόσωπα που ευρίσκονται στο έδαφος ενός άλλου μέρους. Τα συμβαλλόμενα μέρη γνωστοποιούν στην εκτελεστική επιτροπή κατάλογο των εγγράφων που μπορούν να διαβιβασθούν μέσω αυτής της οδού. Εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο παραλήπτης δεν γνωρίζει τη γλώσσα στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο, πρέπει το έγγραφο -τουλάχιστον στα βασικά του μέρη να μετεφρασθεί στη γλώσσα ή σε μία από τις γλώσσες του συμβαλλομένου μέρους, στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται ο παραλήπτης. Εάν η επιδίδουσα αρχή γνωρίζει ότι ο παραλήπτης ομιλάει μόνο μια άλλη γλώσσα, τότε το έγγραφο ή τα σημαντικότερα μέρη αυτού πρέπει να μετεφρασθούν σε αυτή την άλλη γλώσσα.

Στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι εάν ο πραγματογνώμων ή ο μάρτυρας , ο οποίος δεν συμμορφώνεται σε κλήτευση που του εστάλη μέσω ταχυδρομείου, δεν επιτρέπεται να τιμωρηθεί, ακόμη και αν η κλήτευση περιέχει μέτρα καταναγκασμού, εκτός εάν αργότερα μεταβεί με δική του βούληση στο έδαφος του εκζητούντος κράτους και εκεί κλητευθεί εκ νέου νόμιμα. Οι επιδίδουσες αρχές επιμελούνται ώστε οι κλητεύσεις μέσω ταχυδρομείου να μην εμπεριέχουν μέτρα καταναγκασμού[86]. Εάν η πράξη για την οποία ζητείται η δικαστική συνδρομή τιμωρείται κατά το δίκαιο τόσο του εκζητούντος όσο και του εκζητουμένου συμβαλλομένου μέρους διοικητικά ως παράβαση τάξεως που είναι δυνατό να εκκληθεί ενώπιον ποινικού δικαστηρίου, τότε η επίδοση εγγράφων λαμβάνει κατά κανόνα χώρα σύμφωνα με την παράγραφο 1 πιο πάνω. Ανεξάρτητα από την παράγραφο 1, η επίδοση εγγράφων της διαδικασίας μπορεί να λάβει χώρα και μέσω της δικαστικής αρχής του εκζητουμένου κράτους, όταν η διεύθυνση του παραλήπτη είναι άγνωστη ή το εκζητούν κράτος απαιτεί προσωπική επίδοση.

[86] Η διάταξη αυτή δεν επηρεάζει το άρθρο 34 της συνθήκης Μπενελούξ περί εκδόσεως και δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις, της 27ης Ιουνίου 1962, όπως είναι τροποποιημένο στο πρωτόκολλο της 11ης Μαΐου 1974.

Το άρθρο 53 αναφέρει ρητά ότι αιτήσεις δικαστικής συνδρομής και οι σχετικές απαντήσεις δύνανται να υποβάλλονται απευθείας μεταξύ των δικαστικών αρχών. Αυτή η ρύθμιση δεν επηρεάζει τη δυνατότητα υποβολής αιτήσεων μεταξύ των Υπουργείων Δικαιοσύνης ή μέσω των εθνικών κεντρικών γραφείων της Διεθνούς Αστυνομικής Οργανώσεως EUROPOL. Οι αιτήσεις προσωρινής μεταφοράς ή μεταγωγή ατόμων που τελούν υπό καθεστώς προσωρινής κρατήσεως ή φυλακίσεως ή στα οποία έχει επιβληθεί στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας καθώς και η τακτική ή ευκαιριακή ανταλλαγή πληροφοριών από δικαστικά αρχεία γίνεται μέσω των Υπουργείων Δικαιοσύνης[87]. Καταλήγοντας το άρθρο 53 μηνύσεις ή καταγγελίες επί σκοπώ ποινικής διώξεως[88] λόγω παραβάσεως των διατάξεων περί οδηγήσεως και αναπαύσεως των οδηγών και συνοδηγών δύνανται να διαβιβάζονται απευθείας από τις δικαστικές αρχές του εκζητούντος στις δικαστικές αρχές του εκζητουμένου κράτους.

Σύμφωνα με το άρθρο 54 όποιος καταδικάσθηκε αμετάκλητα από ένα συμβαλλόμενο μέρος δεν μπορεί να διωχθεί από ένα άλλο συμβαλλόμενο μέρος για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, υπό τον όρον όμως ότι, σε περίπτωση καταδίκης, η ποινή έχει ήδη εκτιθεί ή εκτίεται ή δεν μπορεί πλέον να εκτιθεί σύμφωνα με τους νόμους του συμβαλλομένου μέρους που επέβαλε την καταδίκη. Περαιτέρω το άρθρο 55 όταν ένα συμβαλλόμενο μέρος μπορεί, κατά το χρόνο της κυρώσεως, αποδοχής ή εγκρίσεως της παρούσας σύμβασης, να δηλώσει ότι δεν δεσμεύεται από το άρθρο 54 σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- όταν τα πραγματικά περιστατικά τα οποία έλαβε υπόψη της η αλλοδαπή δικαστική απόφαση έλαβαν χώρα είτε εν όλω είτε εν μέρει στο έδαφός του, στην τελευταία όμως αυτή περίπτωση η εξαίρεση αυτή δεν εφαρμόζεται, εάν τα πραγματικά αυτά περιστατικά έλαβαν χώρα εν μέρει στο έδαφος του συμβαλλομένου μέρους, όπου εκδόθηκε η δικαστική απόφαση,
- όταν τα πραγματικά περιστατικά τα οποία είχε λάβει υπόψη η αλλοδαπή δικαστική απόφαση συνιστούν αξιόποινη πράξη κατά της ασφαλείας του κράτους

[87] Σύμφωνα με το πνεύμα της ευρωπαϊκής σύμβασης για δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις της 20ής Απριλίου 1959, ως Υπουργείο Δικαιοσύνης σχετικά με τη Γερμανία εννοούμε τον Ομοσπονδιακό Υπουργό Δικαιοσύνης και τους Υπουργούς ή Γερουσιαστές Δικαιοσύνης των ομόσπονδων κρατών.

[88] Σύμφωνα με το άρθρο 21 της ευρωπαϊκής σύμβασης δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις, της 20ής Απριλίου 1959, ή σύμφωνα με το άρθρο 42 της συνθήκης Μπενελούξ για έκδοση και δικαστική συνδρομή σε ποινικά θέματα, της 27ης Ιουνίου 1962, όπως διατυπώθηκε στο πρωτόκολλο της 11ης Μαΐου 1974.

ή εναντίον άλλων εξίσου ουσιαστικών συμφερόντων αυτού του συμβαλλομένου μέρους,

- όταν τα πραγματικά περιστατικά τα οποία είχε λάβει υπόψη η αλλοδαπή δικαστική απόφαση διαπραχθήκαν από δημόσιο υπάλληλο αυτού του συμβαλλόμενου μέρους κατά παράβαση των καθηκόντων της θέσεώς του.

Το συμβαλλόμενο μέρος που προέβη στη δήλωση εξαιρέσεως που προβλέπεται στην παράγραφο 1 πιο πάνω οφείλει να προσδιορίζει τις κατηγορίες των αξιοποίνων πράξεων, στις οποίες μπορεί να εφαρμοσθεί αυτή η εξαίρεση. Η σχετική δήλωση δεν εφαρμόζεται όταν το ενδιαφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος έχει ζητήσει από το άλλο συμβαλλόμενο μέρος την ποινική δίωξη για τα ίδια πραγματικά περιστατικά ή συναίνεσε στην έκδοση του εν λόγω προσώπου.

Το άρθρο 56 αναφέρει ότι εάν ασκήθηκε νέα ποινική δίωξη από ένα συμβαλλόμενο μέρος εναντίον προσώπου, το οποίο καταδικάσθηκε αμετάκλητα για τα ίδια πραγματικά περιστατικά από ένα άλλο συμβαλλόμενο μέρος, ο χρόνος στερήσεως της ελευθερίας που εκτίθηκε στο έδαφος του τελευταίου τούτου συμβαλλομένου μέρους εξαιτίας αυτών των πραγματικών περιστατικών πρέπει να εκπίπτει από την κύρωση που ενδεχομένως θα επιβληθεί. Θα λαμβάνονται επίσης υπόψη, στο μέτρο που οι εθνικές νομοθεσίες το επιτρέπουν, οι οποιεσδήποτε άλλες κυρώσεις πέραν των στερητικών της ελευθερίας ποινών. Περαιτέρω στο άρθρο 57 αναφέρεται όταν κάποιος κατηγορείται για μια αξιόποινη πράξη από ένα συμβαλλόμενο μέρος και οι αρμόδιες αρχές αυτού του μέρους έχουν λόγους να πιστεύουν ότι η κατηγορία αφορά τα ίδια πραγματικά περιστατικά για τα οποία δικάστηκε ήδη αμετάκλητα από ένα άλλο συμβαλλόμενο μέρος, οι αρχές αυτές θα ζητήσουν, εάν το θεωρούν αναγκαίο, τις κατάλληλες πληροφορίες από τις αρμόδιες αρχές του συμβαλλομένου μέρους, στο έδαφος του οποίου έχει ήδη εκδοθεί μια απόφαση. Οι ζητούμενες πληροφορίες θα χορηγούνται όσο το δυνατόν συντομότερα και λαμβάνονται υπόψη περαιτέρω κατά την εκκρεμή διαδικασία. Προς τούτο κάθε συμβαλλόμενο μέρος πρέπει να υποδεικνύει κατά το χρόνο της κυρώσεως, αποδοχής ή εγκρίσεως της παρούσας σύμβασης τις αρχές που είναι αρμόδιες να ζητούν και να δέχονται τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο. Τέλος στο άρθρο 58 προβλέπει ότι οι προηγούμενες διατάξεις[89] δεν εμποδίζουν την

[89] Οι διατάξεις από τα άρθρα 54-57 της Συνθήκης Schengen.

εφαρμογή ευρύτερων εθνικών διατάξεων που αφορούν την εφαρμογή της αρχής "ne bis in idem[90]", η οποία συνδέεται με τις δικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί στο εξωτερικό.

2.4 Σύμβαση για την Αμοιβαία Δικαστική Συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων της 29/05/2000 και το πρωτόκολλο της 16/10/2001

Η Σύμβαση για τη Δικαστική Συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις υπογράφηκε την 29/05/2000 και υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο την 30/11/2000[91]. Είχε ως βασικό στόχο την προώθηση της δικαστικής συνεργασίας , την βελτίωση , την εξέλιξη της και την αναπροσαρμογή της στις νεοεισερχόμενες πολιτικές , κοινωνικές και τεχνολογικές προόδους. Η παρούσα σύμβαση συμπληρώνει την Ευρωπαϊκής Σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων της 20/04/1959 και του πρωτοκόλλου της 17/03/1978 αλλά υπερισχύει η τελευταία της 29/05/2000[92]. Η από κοινού δράση για τη δικαστική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και των δικαστικών αρχών των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή δικών και την εκτέλεση αποφάσεων, την διευκόλυνση της έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών, την εξασφάλιση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζουν στα κράτη μέλη και την προοδευτική θέσπιση ελάχιστων κανόνων ως προς τα στοιχεία που συνιστούν αξιόποινες πράξεις και τις ποινές στα θέματα της οργανωμένης εγκληματικότητας , της τρομοκρατίας και της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών[93].

Αρχίζοντας από το άρθρο 4 αυτό αναφέρεται στις διατυπώσεις και διαδικασίες[94] κατά την εκτέλεση αιτήσεων αμοιβαίας συνδρομής έχοντας ως σκοπό να εξασφαλίσει κατά το δυνατόν, την εκτέλεση των αιτήσεων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σύμφωνα με τις

---

[90] Ο κανόνας "ne bis in idem" ή η απαγόρευση της διπλής διακινδύνευσης, δηλαδή να μη διώκεται ούτε να δικάζεται κανείς δύο φορές για τις ίδιες πράξεις και για την ίδια αξιόποινη συμπεριφορά, κατοχυρώνεται ως ατομικό δικαίωμα στα διεθνή νομικά μέσα των ανθρώπινων δικαιωμάτων, όπως στο έβδομο πρωτόκολλο (άρθρο 4) της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 50), αναγνωρίζεται δε από όλα τα νομικά συστήματα που διαπνέονται από την ιδέα σεβασμού και προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Αποτελεί ουσιαστική θωράκιση έναντι της καταχρηστικής άσκησης των κρατικών εξουσιών επί των πολιτών. http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P5-TA-2003-0354+0+DOC+XML+V0//EL.

[91] ΕΕ C 197/4 12.07.2000

[92] Άρθρο 1 της Σύμβασης.

[93] ο.π Ν. Μ. σελ. 149-153.

[94] Οι λέξεις "διατυπώσεις και διαδικασίες" θα πρέπει να ερμηνεύονται ευρέως και μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την περίπτωση στην οποία ζητείται στην αίτηση να επιτραπεί κατά την εξέταση μάρτυρα η παρουσία εκπροσώπου των δικαστικών αρχών του αιτούντος κράτους μέλους ή δικηγόρου. Λόγω της επιβάρυνσης που θα μπορούσε να προκληθεί για το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, το αιτούν κράτος μέλος θα πρέπει να αναφέρει μόνον τις διατυπώσεις και διαδικασίες τις οποίες κρίνει απαραίτητες για το σκοπό της έρευνάς του.

διατυπώσεις και διαδικασίες που υποδεικνύονται από το αιτούν κράτος μέλος και να υποχρεώσει το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να λαμβάνει κατά το δυνατόν υπόψη τυχόν προθεσμίες που καθορίζονται στην αίτηση εντός των ορίων της παραγράφου 4[95]. Ως γενική αρχή θεωρείται ότι το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση πρέπει κατά την εκτέλεση της αίτησης αυτής να συμμορφώνεται προς τις διατυπώσεις και διαδικασίες που υπέδειξε ρητά το αιτούν κράτος μέλος.

Το άρθρο 5 αντικαθιστά βασικά το άρθρο 52 της Σύμβασης Schengen για την αποστολή και την επίδοση των διαδικαστικών εγγράφων όπως αναφέρθηκε πιο πάνω. Η επίδοση των διαδικαστικών εγγράφων τα οποία αφορούν ποινικές διαδικασίες και πρέπει να αποστέλλονται από κράτος μέλος σε πρόσωπο ευρισκόμενο σε άλλο κράτος μέλος μέσω ταχυδρομείου[96] και καταγράφει σε ποιες περιπτώσεις τα διαδικαστικά έγγραφα μπορούν να αποσταλούν μέσω των αρμοδίων αρχών του κράτους μέλους προς το απευθύνεται η αίτηση. Στο ίδιο άρθρο αναφέρεται η διαδικασία όταν το κράτος μέλος που αποστέλλει έγγραφο έχει λόγους να πιστεύει ότι ο παραλήπτης δεν κατανοεί τη γλώσσα στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο, πρέπει να φροντίζει για τη μετάφραση του εγγράφου, ή τουλάχιστον των βασικών του τμημάτων, στη γλώσσα η σε μία από τις γλώσσες του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου διαμένει ο παραλήπτης.

Το άρθρο 6 αφορά την διαβίβαση αιτήσεων αμοιβαίας συνδρομής[97] καθιερώνοντας την απευθείας επαφή μεταξύ των δικαστικών αρχών, προβλέποντας ωστόσο και κάποιες εξαιρέσεις. Ένα σημαντικό και καινοτόμο στοιχείο της παραγράφου είναι το γεγονός ότι

[95] Το άρθρο 3 της σύμβασης του 1959 προβλέπει ότι οι αιτήσεις θα εκτελούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Το άρθρο 4 της σύμβασης μετακινεί το βάρος εκπληρώσεως αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής ορίζοντας ότι, όπου είναι εφικτό, η συνδρομή θα παρέχεται σύμφωνα με τον τρόπο που υποδεικνύεται από το αιτούν κράτος μέλος.

[96] Σύμφωνα με το άρθρο 5 της Σύμβασης η ταχυδρομική αποστολή των εγγράφων αποτελεί εφεξής τον κανόνα. Στην παράγραφο 2 αναφέρονται εξαιρέσεις από την ταχυδρομική διαβίβαση εγγράφων και, όπου ισχύουν οι εξαιρέσεις αυτές, τα έγγραφα μπορούν να αποστέλλονται μέσω των αρμοδίων αρχών άλλου κράτους μέλους προκειμένου να διαβιβαστούν στον οικείο παραλήπτη. Οι εξαιρέσεις αυτές αφορούν περιπτώσεις κατά τις οποίες η ταχυδρομική αποστολή δεν είναι εφικτή ή ενδεδειγμένη. Είναι βασικό το κράτος μέλος που αποστέλλει τα έγγραφα να καταβάλει εύλογες προσπάθειες για να εξακριβώσει τη διεύθυνση του εν λόγω προσώπου προτού υποβάλλει αίτηση σε άλλο κράτος μέλος. Επίσης, κάθε τέτοια αίτηση θα πρέπει να συνοδεύεται από όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες οι οποίες θα μπορούσαν να βοηθήσουν το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση να εντοπίσει το εν λόγω πρόσωπο.

[97] Η ευρωπαϊκή σύμβαση περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής προβλέπει ότι στις περισσότερες περιπτώσεις η διαβίβαση των αιτήσεων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής πρέπει να γίνεται μεταξύ Υπουργείων Δικαιοσύνης. Το άρθρο 53 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Schengen , το οποίο έχει καταργηθεί διά του άρθρου 2 παράγραφος 2 της παρούσας σύμβασης, έδινε στις δικαστικές αρχές τη δυνατότητα να επικοινωνούν απευθείας μεταξύ τους.

προβλέπει ότι οι αιτήσεις διαβιβάζονται όχι μόνο εγγράφως αλλά και με κάθε άλλο μέσο ικανό να αφήσει γραπτά ίχνη υπό συνθήκες οι οποίες επιτρέπουν στο κράτος μέλος το οποίο τις παραλαμβάνει να προβεί σε έλεγχο γνησιότητας. Αυτό σημαίνει ότι οι αιτήσεις μπορούν να υποβάλλονται, μεταξύ άλλων, με φαξ και με e-mail . Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεννοούνται μεταξύ τους όσον αφορά τις ακριβείς διαδικασίες για τον έλεγχο γνησιότητας όταν οι αιτήσεις γίνονται με φαξ, e-mail ή με άλλο μέσο τηλεπικοινωνίας. Πέρα της αποτελεσματικότητας της πιο πάνω διαδικασίας αυτή δεν εμποδίζει ωστόσο τα κράτη μέλη να προχωρήσουν ακόμα περισσότερο και να συμφωνήσουν να δέχονται προφορικές αιτήσεις, ίσως σε ορισμένες περιπτώσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι προφορικές αιτήσεις θα μπορούσαν να γίνονται δεκτές όταν το θέμα είναι ιδιαίτερα επείγον και θα μπορούσαν να υποβάλλονται με την προϋπόθεση ότι θα επιβεβαιωθούν εγγράφως το συντομότερο δυνατόν. Στο ίδιο άρθρο επιτρέπεται σε ειδικές περιπτώσεις την αποστολή και επιστροφή αιτήσεων μεταξύ κεντρικών αρχών ή μεταξύ δικαστικής αρχής σε ένα κράτος μέλος και κεντρικής αρχής σε άλλο κράτος μέλος. Επιτρέπεται η υποβολή αιτήσεων μέσω της INTERPOL όταν απαιτείται επείγουσα απάντηση. Επιπλέον, το γεγονός ότι η παράγραφος αναφέρεται σε οποιαδήποτε αρχή αρμόδια δυνάμει διατάξεων που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση είχε ως πρωταρχικό στόχο να επιτρέπεται η υποβολή αιτήσεων μέσω αρχής όπως η EUROPOL ή μέσω ενός οργάνου που θα ιδρυθεί αργότερα, όπως η EUROJUST, στο βαθμό που θα ήταν αρμόδια προς τούτο.

Στο άρθρο 7 αναφέρεται στην εθελουσία ανταλλαγή πληροφοριών όπου επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, χωρίς την υποβολή σχετικής αίτησης, να ανταλλάσσουν πληροφορίες όσον αφορά ποινικά αδικήματα ή διοικητικές παραβάσεις . Σημειώνεται ότι αυτή η διάταξη έχει προαιρετικό χαρακτήρα και δεν δημιουργεί υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη, προβλέπει δε ρητά ότι οι ανταλλαγές των πληροφοριών αυτών πρέπει να διεξάγονται εντός των ορίων του εθνικού δικαίου των κρατών μελών. Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται ότι η αρχή που δέχεται την πληροφορία δεσμεύεται από τους όρους αυτούς. Ακολούθως το άρθρο 8 θεσπίζει νέες ρυθμίσεις σύμφωνα με τις οποίες μπορούν να υποβληθούν αιτήσεις αμοιβαίας συνδρομής προκειμένου να τεθούν στη διάθεση του αιτούντος κράτους μέλους πράγματα παρανόμως αποκτηθέντα χωρίς όμως να υποχρεώνει, το κράτος μέλος το οποίο δέχεται την

αίτηση να την ικανοποιήσει[98] με την προϋπόθεση ότι "δεν θίγονται δικαιώματα καλόπιστων τρίτων".

Ακολούθως το άρθρο 9 αφορά την μεταγωγή κρατουμένων στον αιτούν κράτος από το κράτος μέλος που απευθύνεται η αίτηση, εφόσον η παρουσία του ζητείται από το αιτούν κράτος για σκοπούς κατάθεσης ή εξέτασης σχετικά με ανακριτική έρευνα που διεξάγεται. Περαιτέρω αναφέρεται η συμφωνία που προβλέπει τον τρόπο μεταγωγής του κρατούμενου καθώς και να ορίζει ημερομηνία για την επιστροφή του ως επίσης και την περίοδο στέρησης της ελευθερίας στην οποία πρόκειται να υποβληθεί ο εν λόγω κρατούμενος στο έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους.

Το άρθρο 10 αναφέρεται στην ανάπτυξη της νέας τεχνολογίας όπου η εξέταση μαρτύρων και πραγματογνωμόνων γίνεται με εικονοτηλεδιάσκεψη. Αυτή η μέθοδός έχει ως σκοπό να καθιερώσει και να διευκολύνει τη χρησιμοποίηση της διαδικασίας αυτής με στόχο την υπέρβαση δυσκολιών που μπορούν να προκύψουν σε ποινικές υποθέσεις, όταν κάποιο πρόσωπο βρίσκεται σε ένα κράτος μέλος και δεν είναι σκόπιμο ή δυνατόν να περαστεί αυτοπροσώπως σε ακροαματική διαδικασία σε άλλο κράτος μέλος[99] . Προς τούτο το κράτος μέλος προς στο οποίο απευθύνεται η αίτηση για τη διενέργεια εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη οφείλει να τη δεχθεί υπό τον όρο ότι η διενέργεια της εξέτασης δεν θα ήταν, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, αντίθετη προς τις θεμελιώδεις αρχές της νομοθεσίας του ή ότι έχει τα αναγκαία προς τούτο τεχνικά μέσα[100]. Περαιτέρω τα πρακτικά της εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη συντάσσονται από τη δικαστική αρχή του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και διαβιβάζονται προς το αιτούν κράτος μέλος. Σε περίπτωση που ο μάρτυρας ή πραγματογνώμονας αρνηθεί να καταθέσει ή δεν καταθέσει σύμφωνα με την αλήθεια κατά τη διάρκεια εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη, το κράτος

[98] Το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση θα μπορούσε, για παράδειγμα, να αρνηθεί την αίτηση, όταν πρόκειται για περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν κατασχεθεί με σκοπό να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικά στοιχεία στο εν λόγω κράτος μέλος.

[99] Το άρθρο ισχύει γενικώς για την εξέταση πραγματογνωμόνων και μαρτύρων, μπορεί όμως, υπό ειδικές συνθήκες που προβλέπονται στην παράγραφο 9, να ισχύσει επίσης και για την εξέταση κατηγορουμένων. Αντίθετα προς την παράγραφο 9 που αφορά κατηγορουμένους, δεν απαιτείται η συγκατάθεση μάρτυρα ή πραγματογνώμονα για τη διενέργεια εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη.

[100] Σε αυτή την περίπτωση όταν λείπουν τα απαραίτητα τεχνικά μέσα, το αιτούν κράτος μπορεί, εφόσον συμφωνεί το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, να παράσχει τον αναγκαίο εξοπλισμό για τη διενέργεια της εξέτασης.

μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο εξεταζόμενος πρέπει να μπορεί να τον αντιμετωπίσει όπως ακριβώς θα έκανε εάν η εξέταση διενεργείτο σύμφωνα με τις εθνικές του διαδικασίες[101].

Στο άρθρο 11 γίνεται αναφορά στην εξέταση μαρτύρων και πραγματογνωμόνων με τηλεφωνική συνδιάλεξη[102] και προβλέπει τις ρυθμίσεις που θα ισχύουν μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά αιτήσεις για τη διεξαγωγή εξέτασης με τηλεφωνική συνδιάλεξη. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το άρθρο 11 δεν έχει κανένα σκοπό να υπονομεύσει την υφιστάμενη πρακτική σε μερικά κράτη μέλη, η οποία συνίσταται στο να μπορεί να εξετασθεί ένα πρόσωπο τηλεφωνικά ως μάρτυρας από το εξωτερικό, ενδεχομένως σε προξενικό γραφείο, χωρίς τη συνδρομή του κράτους μέλους στο οποίο το πρόσωπο ευρίσκεται. Η εξέταση αυτή διενεργείται μόνον εφόσον συμφωνεί ο μάρτυρας ή πραγματογνώμονας..

Στο άρθρο 12 θεσπίζεται πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τις ελεγχόμενες παραδόσεις και προσδιορίζεται ο ορισμός της "ελεγχόμενης παράδοσης " ότι θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική. Το άρθρο 13 αφορά τις Κοινές ομάδες έρευνας όπου τα κράτη μέλη μπορούν να συμφωνήσουν τη συμμετοχή Αστυνομιών Αρχών και άλλων οικείων φορέων άλλου κράτους[103] στο οποίο υπάρχουν συνδέσεις προς τα εν λόγω αδικήματα. Ο επικεφαλής της ομάδας πρέπει να ενεργεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις της εθνικής του νομοθεσίας. Επιπλέον, η ομάδα οφείλει να τηρεί πλήρως το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο λειτουργεί.

Στο άρθρο 14 αναλύονται οι μυστικές έρευνες σε σχέση με ένα ποινικό αδίκημα και αυτό αφορά μόνον έρευνες για αδικήματα που διεξάγονται από αξιωματικούς οι οποίοι ενεργούν υπό μυστική ιδιότητα ή πλασματική ταυτότητα. Οι αξιωματικοί αυτοί αναφέρονται γενικά ως "μυστικοί πράκτορες". Θα πρέπει να έχουν ειδική κατάρτιση και μπορούν να

[101] Στο Κυπριακό δίκαιο, Κεφ. 9 άρθρο 31 που αφορά Νόμο για Μάρτυρα ο διάδικος που καλεί το μάρτυρα δεν δικαιούται να προσβάλει την αξιοπιστία του μάρτυρα με προσαγωγή γενικής μαρτυρίας κακού χαρακτήρα αλλά μπορεί στην περίπτωση που το Δικαστήριο δεχθεί την εισήγηση του εν λόγω διάδικου, ότι ο μάρτυρας είναι εχθρικός, να τον αντεξετάσει ή με άδεια του Δικαστηρίου να τον αντικρούει με άλλη μαρτυρία ή να παρουσιάσει μαρτυρία για να αποδείξει ότι σε άλλες περιπτώσεις ο μάρτυρας προέβη σε άλλη δήλωση η οποία δεν συμβιβάζεται με την νέα νοουμένου ότι θα δοθούν στον μάρτυρα λεπτομέρειες για την συγκεκριμένη περίπτωση κα θα ερωτηθεί αν πράγματι προέβη σε τέτοια δήλωση.

[102] Η εξέταση με τηλεφωνική συνδιάλεξη αποτελεί έναν ακόμα τομέα στον οποίο τα μέσα τηλεπικοινωνιών μπορούν να χρησιμοποιηθούν στον τομέα της αμοιβαίας συνδρομής. Η εξέταση αυτή μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, για παράδειγμα, απαιτείται δήλωση μάρτυρα σχετικά με τρέχον ζήτημα. Επιπλέον, είναι πολύ εύκολη και οικονομική η οργάνωση και η διεξαγωγή της.

[103] Δικαστικοί και Εισαγγελικοί φορείς.

χρησιμοποιηθούν ιδίως προκειμένου να διεισδύσουν σε εγκληματικό δίκτυο και να συλλέξουν πληροφορίες ή να βοηθήσουν τον εντοπισμό και τη σύλληψη των μελών του δικτύου. Η απόφαση όσον αφορά μυστική έρευνα λαμβάνεται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και εφόσον γίνει δεκτή απαιτείται επίσης από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη να συμφωνήσουν όσον αφορά ορισμένα θέματα, όπως η διάρκεια της μυστικής έρευνας και οι λεπτομερείς της όροι, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και τις διαδικασίες τους.

Προσπερνώντας τα άρθρα 15,16 το άρθρο 17 στο τρίτο κεφάλαιο της Σύμβασης ρυθμίζει το θέμα της διεθνούς παρακολούθησης των τηλεπικοινωνιών, τουλάχιστον κατά συγκεκριμένο τρόπο. Δεν απομακρύνεται, αφενός, από τις παραδοσιακές πτυχές των τηλεπικοινωνιακών παρακολουθήσεων, αφετέρου, όμως λαμβάνει υπόψη τις πρόσφατες εξελίξεις με την εισαγωγή αντίστοιχων νέων τεχνολογιών από τους εγκληματίες στο πλαίσιο της εγκληματικής τους δραστηριότητας.

Εν συνεχεία στο άρθρο 18 διακρίνονται οι δύο τύποι αιτήσεων παρακολούθησης:

- Ο πρώτος αφορά την άμεση διαβίβαση στο αιτούν κράτος μέλος των παρακολουθούμενων τηλεπικοινωνιακών συνδιαλέξεων[104]. Η άμεση διαβίβαση συνίσταται στο να κατευθυνθεί άμεσα προς το αιτούν κράτος μέλος η παρακολουθούμενη τηλεπικοινωνία, όπου μπορεί να ακουστεί ή/και καταγραφεί από την αρμόδια αρχή που την έχει διατάξει.
- Ο δεύτερος αποσκοπεί στην καταγραφή και τη μεταγενέστερη διαβίβαση τηλεπικοινωνιακών συνδιαλέξεων στο αιτούν κράτος, πράγμα που συνιστά την τρέχουσα πρακτική στον τομέα της δικαστικής συνδρομής.

Καταλήγοντας με τα πιο σημαντικά, στο άρθρο 23 περιλαμβάνονται μέτρα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και είναι πρώτη φορά που μια σύμβαση δικαστικής

[104] Το Συμβούλιο αφού εξέτασε το θέμα, έκρινε ότι δεν είναι ανάγκη να οριστεί ο όρος "τηλεπικοινωνίες", ο οποίος δεν περιορίζεται μόνον στις τηλεφωνικές συνομιλίες, αλλά πρέπει, αντιθέτως, να εννοείται ευρύτερα. Ακόμη, είναι αναγκαίο, στο μέτρο του δυνατού, το καλούμενο κράτος μέλος να διαβιβάζει επίσης τα τεχνικά στοιχεία όσον αφορά κάθε τηλεπικοινωνία, όπως για παράδειγμα τον καλούμενο αριθμό, την ώρα και τη διάρκεια της τηλεπικοινωνίας και, όταν το στοιχείο αυτό είναι διαθέσιμο, τον τόπο από τον οποίον μεταδόθηκε ή ελήφθη η τηλεπικοινωνία. Ελλείψει ορισμού, είναι αυτονόητο ότι οι διατάξεις περί παρακολούθησης των τηλεπικοινωνιών θα μπορούν να εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές των επικοινωνιών οι οποίες καθίστανται δυνατές από τις παρούσες και μελλοντικές τεχνολογίες.

συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις περιλαμβάνει κανόνες προστασίας σχετικούς με την ανταλλαγή . Η χρήση για την οποία προορίζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα καθορίζει τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιηθούν, δηλαδή με ή χωρίς την προηγούμενη συναίνεση του κράτους μέλους που τα έχει διαβιβάσει.

3. ΘΕΣΜΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

3.1 Κοινές ομάδες έρευνας

Οι Κοινές Ομάδες Έρευνας (ΚΟΕ)[105] δημιουργήθηκαν μετά από την διαπίστωση ότι η εγκληματικότητα μετά την κατάργηση των ελέγχων των συνόρων μεταξύ των κρατών μελών που επήλθε από την Συμφωνία Schengen ήταν αυξημένη. Φυσικά οι ομάδες έρευνας λειτουργούσαν ανεπίσημα χωρίς θεσμοθέτηση από το 1997 και ενσωματώθηκαν στη Συνθήκη του Άμστερνταμ[106]. Η EUROPOL δύναται να διευκολύνει και να υποστηρίζει την προετοιμασία και να ενθαρρύνει τον συντονισμό και τη διεξαγωγή ειδικών δράσεων έρευνας από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών. Το προοίμιο της απόφασης πλαίσιο για τις ΚΟΕ αναφέρεται καθαρά στον τρόπο που οι ΚΟΕ θα πρέπει να θεωρηθούν ως ένα ευπρόσδεκτο εργαλείο προκειμένου να επιτευχθεί ένα ψηλό επίπεδο ασφαλείας εντός του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης για τη καταπολέμηση εγκλήματος μέσω της στενότερης συνεργασίας[107].

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε ζητήθηκε η σύσταση Κοινών Ομάδων Έρευνας (ΚΟΕ) με στόχο την καταπολέμηση της εμπορίας ναρκωτικών και ανθρώπων, καθώς και της τρομοκρατίας. Τα κράτη μέλη που συμμετείχαν στη Σύμβαση είχαν τη δυνατότητα να συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες για την ίδρυση ΚΟΕ με την διασφάλιση της κρατικής κυριαρχίας. Τον Ιούνιο 2002 το Συμβούλιο εξέδωσε μια απόφαση-πλαίσιο σχετικά με το θέμα αυτό όπου δύο ή περισσότερα κράτη μέλη μπορούν να συστήσουν μια ΚΟΕ στην

[105] Η σύμβαση περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις του Μαΐου 2000 προβλέπει επίσης τη δημιουργία ΚΟΕ.
[106] Άρθρο 30 της Συνθήκης Άμστερνταμ. 24.12.2002 EL Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων C 325/9.
[107] Απόφαση πλαίσιο 13/06/2002 και Ευρωπαϊκής Σύμβασης 29/05/2000.

οποία μπορούν επίσης να συμμετέχουν εκπρόσωποι της EUROPOL και της EUROJUST. Πρόκειται για ένα μέσο που δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί πλήρως[108].

3.2 Europol

Η Σύμβαση για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας υπεγράφη την 26/06/1995[109] υιοθετήθηκε την 27/11/1995[110]. Έχει ως αποστολή και αρμοδιότητα της την υποστήριξη και ενίσχυση της δράσης και συνεργασίας των Κρατών Μελών στην πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών σοβαρού διεθνούς εγκλήματος και τρομοκρατίας που επηρεάζουν δύο ή περισσότερα Κράτη Μέλη. Στόχος και στρατηγική της EUROPOL[111] είναι να καθιερωθεί ως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Υπηρεσία συλλογής και ανταλλαγής πληροφοριών, ανάλυσης εγκλήματος, συνεργασίας και στήριξης των Κρατών Μελών στον αγώνα ενάντια στο διεθνές σοβαρό έγκλημα και την τρομοκρατία[112]. Όραμα της είναι να αποτελέσει τον καθοριστικό ρόλο για μια πιο ασφαλή Ευρώπη στηρίζοντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις αρμόδιες αρχές των Κρατών Μελών στις προσπάθειες καταπολέμησης του εγκλήματος[113].

Από την 01/01/2002 οι όροι εντολής της EUROPOL επεκτάθηκαν στους πιο κάτω τομείς εγκληματικότητας όπως καταγράφονται στο παράρτημα της Απόφασης του Συμβουλίου της Ε.Ε. για την EUROPOL: παράνομη διακίνηση ναρκωτικών,παράνομες πράξεις ξεπλύματος χρημάτων, εγκλήματα συνδεόμενα με πυρηνικές και ραδιενεργές ουσίες, κυκλώματα παράνομης μετανάστευσης, Εμπορία ανθρώπων, εγκλήματα σχετικά με μηχανοκίνητα οχήματα, ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, βαριά σωματική βλάβη, παράνομο εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων και ιστών, απαγωγή, παράνομη κατακράτηση και περιαγωγή σε ομηρία, ρατσισμός και ξενοφοβία, οργανωμένη ληστεία, παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης, υπεξαίρεση και

[108] http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.12.6.html.
[109] ΕΕ C 316, 27/11/1995 και απόφαση, ΕΕ C362 18/12/2001
[110] Η ίδρυση της EUROPOL συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της Συνθήκης του Μάαστριχτ στις 07/02/1992. Η EUROPOL άρχισε με περιορισμένες δραστηριότητες στις 03/01/1994 ως Ευρωπαϊκός Οργανισμός Καταπολέμησης Ναρκωτικών. Σύντομα προστέθηκαν και άλλες μορφές σοβαρών εγκλημάτων.
[111] Η EUROPOL αποτελείται από τα είκοσι επτά Κράτη Μέλη και έχει συνάψει συμφωνίες συνεργασίας με εννέα Οργανισμούς / Υπηρεσίες της Ε.Ε., τρεις Διεθνείς Οργανισμούς και δεκαεπτά τρίτες χώρες. http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/F1708EFD82C880D3C2257A2A00232C5A.

[112] Γ.Π Νικολόπουλος « Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής : Το ‘ πρόγραμμα της Χάγης ’και η εφαρμογή του», Νομική βιβλιοθήκη , Αθήνα , 2008, σελ. 200-204.
[113] Στην Κύπρο εντάχθηκε στην Σύμβαση EUROPOL την 01/09/2004 σύμφωνα με τον Νόμο 59(ΙΙΙ)/2004. Αργότερα έγινε ο τροποιητικός Νόμος , Ο περί Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (EUROPOL) Νόμος (Ν.102(Ι)/2011).

απάτη, «προστασία» έναντι χρημάτων και εκβίαση, παραποίηση/απομίμηση και πειρατεία προϊόντων, πλαστογραφία και διακίνηση διοικητικών εγγράφων, πλαστογραφία χρημάτων και μέσων πληρωμής, εγκλήματα στον τομέα της πληροφορικής, διαφθορά, παράνομη διακίνηση όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών, παράνομο εμπόριο απειλούμενων ζωικών ειδών, παράνομο εμπόριο απειλούμενων φυτικών ειδών και φυτικών ποικιλιών, περιβαλλοντικά αδικήματα, παράνομη διακίνηση ορμονικών ουσιών και άλλων αυξητικών παραγόντων[114].

Η EUROPOL είναι αρμόδια για θέματα καταπολέμησης της σοβαρής εγκληματικότητας και τρομοκρατίας αλλά δεν είναι μια καθαυτό ευρωπαϊκή αστυνομία. Είναι ένα όργανο στην υπηρεσία των κρατών μελών που έχει ως στόχο να τους δώσει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τα εγκληματικά φαινόμενα. Συγκεκριμένα , η δράση της EUROPOL συνίσταται στο να διευκολύνει αφενός τη διαβίβαση πληροφοριών μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών και αφετέρου στο να παρέχει στις υπηρεσίες αυτές αναλύσεις σχετικά με το έγκλημα. Η EUROPOL συμμετέχει στις κοινές ομάδες έρευνας που συγκροτούνται από τις υπηρεσίες των διαφόρων κρατών μελών[115], παρέχοντας τους επιτόπου τις πληροφορίες που χρειάζονται[116].

3.3 Eurojust[117]

Η Eurojust[118] ιδρύθηκε με απόφαση του Συμβουλίου της 28ης Φεβρουαρίου 2002 με απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών ΔΕΥ και άρχισε να ισχύει στις 06/03/2002 με έδρα τη Χάγη της Ολλανδίας. Έχει σκοπό να προωθεί και να βελτιώνει τον συντονισμό των ερευνών και των διώξεων των δικαστικών αρχών των κρατών μελών για την καταπολέμηση σοβαρών μορφών διασυνοριακού και οργανωμένου εγκλήματος. Για έρευνες και διώξεις που αφορούν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, στόχος της Eurojust είναι να ενισχύει και να βελτιώνει τον συντονισμό μεταξύ των εθνικών αρχών, λαμβάνοντας υπόψη κάθε αίτημα που

[114] ο.π Ν.Μ, σελ. 150-152.
[115] Ε. Στεργιούλης , Η Ευρωπαϊκη Αστυνομική Υπηρεσία (Europol) , Νομική βιβλιοθήκη, 2003, σελ. 70-85.
[116] http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/europol_el.htm.
[117] Επίσημη Εφημερίδα αριθ L 063 της 06/03/2002 σ. 0001 – 0013.
[118] Η Eurojust αποτελείται από 28 εθνικά μέλη, ένα από κάθε κράτος μέλος της ΕΕ. Τα εθνικά μέλη είναι αποσπασμένα βάσει του νομικού καθεστώτος της χώρας τους και διατηρούν μόνιμη έδρα στη Χάγη. Πρόκειται για έμπειρους ανώτερους εισαγγελείς ή δικαστές, ή για αξιωματικούς της αστυνομίας με ανάλογες αρμοδιότητες. Ορισμένα εθνικά μέλη επικουρούνται από αναπληρωτές, βοηθούς ή αποσπασμένους εθνικούς εμπειρογνώμονες.

προέρχεται από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, καθώς και κάθε πληροφορία προερχόμενη από οποιοδήποτε αρμόδιο φορέα σύμφωνα με τις διατάξεις που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο των Συνθηκών. Επίσης άλλος στόχος της Eurojust είναι να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών, διευκολύνοντας κυρίως την υλοποίηση της διεθνούς αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής και την εκτέλεση του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης.

Η Eurojust ενισχύει την αποτελεσματικότητα των εθνικών ερευνητικών και διωκτικών αρχών για την καταπολέμηση σοβαρών μορφών διασυνοριακού και οργανωμένου εγκλήματος, όπως η τρομοκρατία[119], η εμπορία ανθρώπων και η σωματεμπορία, το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, η απάτη, το ξέπλυμα χρήματος, προκειμένου οι ένοχοι να προσάγονται γρήγορα και αποτελεσματικά στη δικαιοσύνη. Επίσης η Eurojust παρέχει όλη την αναγκαία στήριξη στις αρμόδιες αρχές με σκοπό την αποτελεσματικότερη διεξαγωγή των σχετικών ερευνών και διώξεων. Στο πλαίσιο αυτό, βοηθά τη διεξαγωγή ερευνών και διώξεων ανάμεσα σ' ένα κράτος μέλος και ένα τρίτο κράτος, ή ανάμεσα σ' ένα κράτος μέλος και την Επιτροπή, σε περίπτωση ποινικών παραβάσεων που διαπράττονται εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Προς τούτο το 1999 δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)[120] με σκοπό την αντιμετώπιση της απάτης σε βάρος του κοινοτικού προϋπολογισμού.

Η Eurojust, ως συλλογικό όργανο πλέον, μπορεί να επιλέγει ένα ζήτημα, περίπλοκο ή τεχνικό, που χρειάζεται ιδιάζουσες γνώσεις, ή ένα φαινόμενο, όπως η παιδική πορνογραφία, η παραχάραξη του ευρώ, ή η ισλαμική τρομοκρατία και να προσκαλεί ειδικούς από τα κράτη μέλη για να ανταλλάξουν τις εμπειρίες και την τεχνογνωσία τους. Μέσω αυτών των στρατηγικών συναντήσεων γίνεται και ενημέρωση των συμμετεχόντων σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο, τους μηχανισμούς δικαστικής συνεργασίας και τις εξελίξεις στο χώρο της ποινικής δικαιοσύνης στην ΕΕ. Η εμπειρία αυτών των συναντήσεων κατέδειξε ότι, όχι μόνο τα γλωσσικά και τεχνικά εμπόδια μπορούν να υπερπηδηθούν, αλλά πολύ περισσότερο ότι οι διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των περισσότερων νομικών συστημάτων υποχωρούν

[119] Η ιδέα του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Χώρου ανήκει στον Πρόεδρο της Γαλλικής Δημοκρατίας Valery Giscard d' Estaing από το 1970. Τότε θεωρούνταν ως ένα μέσο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας έτσι ώστε να είναι δυνατή η αντίσταση των Ευρωπαϊκών χωρών σε εκβιαστικές πιέσεις από τρομοκρατικές ομάδες της Μέσης Ανατολής.
[120] OLAF Office Europeen de Lutte Anti-Fraude, OJ L 136, 31/05/1999

μπροστά στη θέληση και αποφασιστικότητα των εμπλεκομένων να χειριστούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο μια συγκεκριμένη υπόθεση.

Η Eurojust αποτελείται από ένα εκπρόσωπο για κάθε κράτος μέλος το οποίο αποσπάται για ορισμένο χρόνο στη έδρα της στην Χάγη και έχει την ιδιότητα του Εισαγγελέα, Δικαστή ή του Αξιωματικού της αστυνομίας[121]. Ο εκπρόσωπος αυτός συνοδεύεται από ένα ή περισσότερα πρόσωπα και τον αντικαθιστούν όταν υπάρχει κάποιο κώλυμα. Το συλλογικό όργανο ή αλλιώς Κολλέγιο της Eurojust απαρτίζεται από όλα τα εθνικά μέλη τα οποία έχουν δικαίωμα ψήφου. Η Eurojust εκπροσωπείται από τον Πρόεδρο του Κολλεγίου ο οποίος με την σειρά του εκλέγεται από όλα τα εθνικά μέλη της Eurojust και έχει θητεία για μια τριετία Η λειτουργία της Eurojust αποτελείται από κανονισμό με 28 άρθρα τα οποία και ρυθμίζουν σχετικά τα θέματα που αφορούν την οργάνωση και τη λειτουργία του συλλογικού οργάνου και των εθνικών μελών, τους επιχειρησιακούς κανόνες , τις σχέσεις με τα θεσμικά και λοιπά όργανα που έχουν συσταθεί από τις Συνθήκες[122] , τους κανόνες για το προσωπικό και τις διατάξεις για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα[123].

Στο πλαίσιο της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις αξιοσημείωτες είναι οι εξαγγελίες της Μεταρρυθμιστικής Συνθήκης για τη Eurojust και την αποστολή της[124] αφού όπως προαναφέρθηκε πιο πάνω τα μέχρι τώρα καθήκοντα υποστηρικτικά και συντονιστικά μεταξύ των αρμοδίων εθνικών αρχών για τη έρευνα και δίωξη σοβαρών εγκλημάτων τα οποία έχουν επιπτώσεις σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη. Το άρθρο 85 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπει περεταίρω τη δυνατότητα έκδοσης κανονισμών μέσω των οποίων τα καθήκοντα της μπορούν να επεκταθούν. Σε αυτή την επόμενη διάταξη προβλέπεται η πιθανή μελλοντική δημιουργία Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην ίδια την

---

[121] Είναι σε περιπτώσεις όπου σε κράτη μέλη οι αστυνομικοί έχουν ισοδύναμα προνόμια με αυτά των Εισαγγελέων και Δικαστών.

[122] Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Επιτροπή, OLAF, EUROPOL.

[123] Το ζήτημα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων αποτελεί ένα ιδιαιτέρως ευαίσθητο θέμα που απασχόλησε έντονα το Συμβούλιο. Τα προσωπικά δεδομένα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη: για την υλοποίηση των δικαστικών και διοικητικών διαδικασιών που υπάγονται στη σύμβαση για την πρόληψη περιστατικών που επιφέρουν σοβαρή απειλή για τη δημόσια ασφάλεια, για κάθε άλλο θεμιτό σκοπό, ύστερα από τη συγκατάθεση του κράτους μέλους που διαβίβασε τα δεδομένα. Η συγκεκριμένη σύμβαση υπόκειται στην έγκριση των κρατών μελών σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς κανόνες και είναι ανοιχτή προς κάθε κράτος που γίνεται μέλος της Ε.Ε. και προσχωρεί στη σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής 2000.
http://www.ekem.gr/index.php?option=com_

[124] Άρθρο 85 ΣΛΕΕ

Eurojust με καθήκοντα την αποκλειστική καταζήτηση, διώξη και παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης των δραστών που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Αν τελικά δημιουργηθεί η ποινική δίωξη θα γίνεται στα αρμόδια δικαστήρια των κρατών μελών όπως προβλέπεται από το άρθρο 86 ΙΙ ΣΛΕΕ[125].

3.4 Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης[126]

Στις 13 Ιουνίου 2002 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση πλαίσιο σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης[127] (ΕΕΣ) όπου σύμφωνα με το άρθρο 34 τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της έως τις 31 Δεκεμβρίου 2003[128]. Το ΕΕΣ είναι δικαστική απόφαση εκτελεστή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία εκδίδεται από ένα κράτος μέλος και εκτελείται σε ένα άλλο κράτος μέλος βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και έχει αντικαταστήσει το παραδοσιακό σύστημα της έκδοσης με έναν απλούστερο και γρηγορότερο μηχανισμό παράδοσης των καταζητούμενων με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης ή την εκτέλεση ποινής ή την κράτηση τους[129].

Το ένταλμα μπορεί να εκδοθεί για λόγους ποινικής δίωξης σχετικά με αδικήματα σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του κράτους μέλους μέγιστης διάρκειας τουλάχιστον 12 μηνών[130] ή μπορεί να εκδοθεί για την εκτέλεση καταδικαστικής απόφασης ή παραγγελίας κράτησης τουλάχιστον 4 μηνών. Τα κριτήρια αυτά δεν έχουν σωρευτικό χαρακτήρα. Το ΕΕΣ καταργεί την μη εκτέλεση της παράδοσης που ίσχυε με το παλαιό σύστημα έκδοσης λόγω της υπηκοότητας του καταζητουμένου. Αυτή η γενίκευση της παράδοσης υπηκόων είναι ένα από

[125] Ευγενία Ρ. Σαχπεκίδου, Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Β'έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα 2013, σελ. 325-326.
[126] Το ΕΕΣ συνδέεται έτσι στενά με το στόχο του άρθρου 29 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
[127] ΕΕ L 190, 18.7.2002, σ. 1
[128] Στην Κύπρο, με απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2005 το Ανώτατο Δικαστήριο της Κύπρου κήρυξε αντισυνταγματικό το νόμο περί μεταφοράς του ΕΕΣ στην εθνική νομοθεσία. Στις 28 Ιουλίου 2006 άρχισε να ισχύει αναθεώρηση· ωστόσο, το νέο άρθρο 11, όπως τροποποιήθηκε, θέτει χρονικό περιορισμό στη δυνατότητα παράδοσης υπηκόων, εφόσον η παράδοση επιτρέπεται μόνον για πράξεις που τελέσθηκαν μετά την ημερομηνία προσχώρησης της Κύπρου στην Ένωση, ήτοι την 1η Μαΐου 2004.Σχετικός Νόμος είναι ο Περί Ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και των διαδικασιών παράδοσης εκζητούμενων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης , 133(1)2004. ΕΕ Παρ. Ι(Ι) Αρ. 3850, 30/04/2004.
[129] Καλλιόπη Δ. Σπινέλλη « Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης και η αντικατάσταση της διαδικασίας έκδοσης », εκδόσεις Νομική βιβλιοθήκη 2003, σελ. 50-62.
[130] Η φράση «*μέγιστης διάρκειας τουλάχιστον 12 μηνών*» πρέπει να ερμηνευθεί σύμφωνα με το προηγούμενο καθεστώς έκδοσης (δηλ. Ευρωπαϊκή Σύμβαση περί έκδοσης 1957, Σύμβαση της ΕΕ περί έκδοσης 1995). Συνεπώς, θα πρέπει να επισημανθεί στη νομοθεσία περί εφαρμογής του άρθρου 2 παράγραφος 1) της απόφασης πλαισίου ότι μπορεί να εκδοθεί ΕΕΣ σε περιπτώσεις όπου η δυνάμενη να επιβληθεί για το αδίκημα ποινή είναι 12 μήνες φυλάκισης ή και περισσότερο.

τα σημαντικότερα επιτεύγματα της απόφασης πλαισίου[131]. Σύμφωνα με το άρθρο 3 ένας από τους στόχους της Eurojust είναι να βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών[132], ιδίως με τη διευκόλυνση της εκτέλεσης της διεθνούς αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής και της υλοποίησης αιτημάτων έκδοσης. Έτσι, η Eurojust μπορεί να ενεργεί ως αρωγός και συντονιστής σε περιπτώσεις ΕΕΣ και έκδοσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 εάν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη έχουν εκδώσει ΕΕΣ για το ίδιο πρόσωπο, η δικαστική αρχή εκτέλεσης αποφασίζει ποιο ΕΕΣ θα εκτελεσθεί συνεκτιμώντας δεόντως όλες τις περιστάσεις και, ιδίως, τη σχετική βαρύτητα και τον τόπο τέλεσης των αξιόποινων πράξεων, τις ημερομηνίες των ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης αντιστοίχως και αν το ένταλμα σύλληψης εκδόθηκε προς το σκοπό της ποινικής δίωξης ή της εκτέλεσης ποινής ή κράτησης . Η δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορεί να ζητήσει τη γνώμη της Eurojust προκειμένου να αποφασίσει σε περίπτωση πολλαπλών αιτήσεων.

Το άρθρο 17 ορίζει τις προθεσμίες και τη διαδικασία της απόφασης εκτέλεσης του ΕΕΣ. Όταν, εκτάκτως, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να τηρήσει τις προθεσμίες που προβλέπει το εν λόγω άρθρο, ενημερώνει την Eurojust για τους λόγους της καθυστέρησης:

- Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης μπορεί να εκδίδεται για πράξεις που τιμωρούνται από το δίκαιο του κράτους μέλους έκδοσης του σχετικού εντάλματος με στερητική της ελευθερίας ποινή ή με στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας ανώτατης διάρκειας τουλάχιστον δώδεκα μηνών ή, εάν έχει ήδη

[131] Δεν έλειψαν όμως οι δυσκολίες συνταγματικής φύσεως σε μερικά κράτη μέλη.

[132] Στην υπόθεση Κωνσταντίνος (Ντίνος) Μιχαηλίδης και Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, Πολιτική Έφεση αρ. 221/2013, ημερομηνίας 2/9/2013, το Ανώτατο Δικαστήριο προέβη σε εκτεταμένη αναφορά στους λόγους που οδήγησαν στη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης, το οποίο αποτελεί «τη μετεξέλιξη των προσπαθειών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επιταχύνουν και ταυτόχρονα να απλοποιήσουν τους μηχανισμούς παράδοσης προσώπων από ένα κράτος μέλος σε άλλο για σκοπούς ποινικής δίωξης ή προς έκτιση ήδη επιβληθέντος ποινικού μέτρου». Η Κυπριακή Δημοκρατία υλοποίησε την υποχρέωσή της, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τη θέσπιση του Νόμου, σκοπός του οποίου «είναι η παροχή συνδρομής μεταξύ κρατών-μελών στην έκδοση προσώπων που αναζητούνται με σκοπό τη δίωξή τους, ή, που έχουν ήδη νόμιμα και αρμοδίως καταδικαστεί σε ένα κράτος μέλος, αλλά βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος.» Η νομολογιακή προσέγγιση, πλήρως εναρμονισμένη με τον πυρήνα των λόγων θέσπισης του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης, καθόρισε ως βασικό στόχο της όλης διαδικασίας την παροχή δικαστικής συνδρομής μεταξύ των κρατών μελών, ώστε να παραδίδονται οι ύποπτοι χωρίς ιδιαίτερες, περίπλοκες ή αχρείαστες διαδικασίες και καθυστερήσεις. Η όλη διαδικασία εκτέλεσης Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης εστιάζει στην απλοποίηση των διαδικασιών σύλληψης και παράδοσης και στην αποτελεσματική δικαστική συνδρομή μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

επιβληθεί ποινή ή μέτρο ασφαλείας, για απαγγελθείσες καταδίκες διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων μηνών.

- Η παράδοση βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης υπό τις προϋποθέσεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο και χωρίς έλεγχο του διττού αξιοποίνου της πράξης, χωρεί για τις ακόλουθες αξιόποινες πράξεις, εφόσον τιμωρούνται στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος με στέρηση της ελευθερίας ποινή ή στέρηση της ελευθερίας μέτρο ασφάλειας ανώτατης διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών και όπως ορίζονται από το δίκαιο του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος: συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση,τρομοκρατία.εμπορία ανθρώπων,σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και παιδική πορνογραφία, παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών,παράνομη διακίνηση όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών, δωροδοκία,καταδολίευση, συμπεριλαμβανομένης της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων[133],νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος, παραχάραξη, του ευρώ,ηλεκτρονικό έγκλημα, εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος, περιλαμβανομένου του παράνομου εμπορίου απειλουμένων ζωικών ειδών και του παράνομου εμπορίου απειλουμένων φυτικών ειδών και φυτικών ποικιλιών,παροχή βοήθειας για την παράνομη είσοδο και διαμονή,ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, βαρεία σωματική βλάβη,παράνομο εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων και ιστών, απαγωγή, παράνομη κατακράτηση και ομηρία, ρατσισμός και ξενοφοβία, οργανωμένη ή ένοπλη ληστεία,παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, περιλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης,και υπεξαίρεση, αθέμιτη προστασία έναντι παράνομου περιουσιακού οφέλους, εκβίαση, παράνομη απομίμηση και πειρατεία προϊόντων, πλαστογραφία δημοσίων εγγράφων και εμπορία πλαστών, πλαστογραφία μέσων πληρωμής, λαθρεμπόριο ορμονικών ουσιών και άλλων αυξητικών παραγόντων, λαθρεμπόριο πυρηνικών και ραδιενεργών ουσιών, εμπορία κλεμμένων οχημάτων, βιασμός, εμπρησμός, εγκλήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, αεροπειρατεία και πειρατεία, δολιοφθορά.

[133] Κατά την έννοια της σύμβασης της 26ης Ιουλίου 1995 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Είναι σαφές ότι η απόφαση πλαίσιο για το ΕΕΣ δεν περιλαμβάνει καμία υποχρέωση του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος να πραγματοποιήσει έλεγχο αναλογικότητας και ότι η νομοθεσία του κράτους μέλους διαδραματίζει σημαντικό ρόλο εν προκειμένω. Παρά ταύτα, λαμβάνοντας υπόψη τις σοβαρές συνέπειες της εκτέλεσης ενός ΕΕΣ όσον αφορά τους περιορισμούς στη σωματική ελευθερία και την ελεύθερη κυκλοφορία του καταζητουμένου, οι αρμόδιες αρχές πρέπει, πριν αποφασίσουν να εκδώσουν ένταλμα, να λαμβάνουν υπόψη την αναλογικότητα αξιολογώντας διάφορους σημαντικούς παράγοντες. Συγκεκριμένα, στους παράγοντες αυτούς συγκαταλέγονται η αξιολόγηση της σοβαρότητας του αδικήματος, το ενδεχόμενο κράτησης του υπόπτου, και η πιθανή ποινή που επιβάλλεται εφόσον ο καταζητούμενος αποδειχθεί ένοχος του καταγγελλόμενου αδικήματος. Άλλοι παράγοντες περιλαμβάνουν επίσης τη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας του κοινού και τη λήψη υπόψη των συμφερόντων των θυμάτων του αδικήματος[134].

[134] Εγχειρίδιο Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου ΕΕ , 8216/2/08 REV 2 COPEN 70 EJN 26 EUROJUST 31

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η δημιουργία και η ανάπτυξη του χώρου « ελευθερίας , ασφάλειας και δικαιοσύνης » σύμφωνα με την Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αρκετές δεκαετίες πριν ήταν ένας από τους μεγάλους στόχους που έθεσαν οι ειδήμονες της Ευρωπαϊκης Κοινότητας αφού η επίτευξη του θα αποτελούσε ένα τεράστιο βήμα για την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Η Συνθήκες που επακολούθησαν επέφεραν σημαντικές καινοτομίες για μια ενωμένη Ευρώπη με την σταδιακή κατάργηση των συνοριακών φραγμών μεταξύ των κρατών μελών και την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της , εμπορευμάτων από την μία και από την άλλη την υπό όρους « ελεύθερη κυκλοφορία » υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος της, οι οποίοι έχουν περάσει τα εξωτερικά σύνορα ενός κράτους μέλους.

Είναι φανερό ότι η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις αποτελεί ουσιαστικό κρίκο στην αλυσίδα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης . Η ανάδυση νέων προβλημάτων, όπως του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας, της εμπορίας όπλων ,σε συνδυασμό με την ποικιλομορφία των νομικών και δικαστικών συστημάτων των κρατών μελών επέβαλλε με την Σύμβαση της 29/05/2000 του Συμβουλίου και το πρωτόκολλο της 16/10/2001 , σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων των κρατών μελών. Η Σύμβαση του 2000, ουσιαστικά αποτελεί συμπλήρωμα της ευρωπαϊκής σύμβασης της 20/04/1959 του Συμβουλίου της Ευρώπης καθώς και των διατάξεων περί αμοιβαίας συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις της σύμβασης της 19/06/1990 για την εφαρμογή της συμφωνίας του Schengen της 14/06/1985. Η δικαστική συνεργασία απέκτησε νομιμοποιητική βάση μέσα από τις διατάξεις της Συνθήκης της Νίκαιας και απετέλεσε ένα αρκετά δύσκολο εγχείρημα.

Πράγματι η εξάλειψη των ελέγχων στα εσωτερικά και εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας υπό το βάρος των μεταναστευτικών πιέσεων και την ευρεία επέκταση προς Ανατολάς επέφεραν σημαντικές κοινές προσεγγίσεις και συνεργασίες μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της μεταναστευτικής πολιτικής διατηρώντας την ισορροπία μεταξύ οικονομικών και ανθρωπιστικών παραμέτρων με την θέσπιση κοινοτικών νομοθεσιών και σημαντικών διεθνών συμβάσεων με τρίτες χώρες. Η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα δεν ήταν δυνατό πρακτικά να καταλαμβάνει μόνον τους πολίτες των κρατών μελών και να εξαιρεί πρόσωπα προερχόμενα από τρίτες χώρες. Άμεσα συνδεδεμένη με το έργο που έχει γίνει είναι

η Σύμβαση Schengen η οποία θεσμοθέτησε το μεταναστευτικό πλαίσιο και πεδίο όπου εφαρμόσθηκαν ήδη στην πράξη περιπτώσεις αναγνώρισης αποφάσεων ποινικών δικαστηρίων των κρατών μελών.

Σημαντικοί σταθμοί για επίτευξη του αναφερόμενου στόχου ήταν εκτός των Συμβάσεων που αναφέρθηκαν πιο πάνω και οι Συνθήκες Μάαστριχτ , Άμστερνταμ, Νίκαιας, Λισσαβόνας ως επίσης και σημαντικές θεσμικές προβλέψεις για τη δημιουργία μηχανισμών ελέγχου πρόληψης και καταπολέμησης όλων των μορφών σοβαρού διεθνούς εγκλήματος και τρομοκρατίας την EUROPOL ως επίσης της δικαστικής συνεργασίας στα ποινικά ζητήματα το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο , η Eurojust και το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης . Η σύσταση Κοινών Ομάδων έρευνας στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε που είχε ως στόχο την καταπολέμηση της εμπορίας ναρκωτικών και ανθρώπων, καθώς και της τρομοκρατίας έδωσε την δυνατότητα στα κράτη μέλη που συμμετείχαν στη Σύμβαση να συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες στην οποία μπορούν επίσης να συμμετέχουν εκπρόσωποι της EUROPOL και της EUROJUST. Δυστυχώς πρόκειται όμως για ένα μέσο που δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί πλήρως και σε αυτό πρέπει να επικεντρωθούν . Η δυσκαμψία του συντονισμού των προσπαθειών, ιδιαίτερα σε σχέση με την αστυνομική συνεργασία, που η λειτουργία της Europol ξεκίνησε από το 1994, φαίνεται από το γεγονός πως η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust) έκανε την εμφάνισή της το 2002 .

Σημαντικός θεσμός της δικαστικής συνεργασίας είναι η εμφάνιση του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης όπου υπήρξε σημαντική πρόοδος σε σχέση με την κατάσταση που επικρατούσε πριν από την καθιέρωση του όπου ή έκδοση εκζητούμενων προσώπων προϋπέθετε κατά μέσο όρο ένα έτος. Αποτελεί επιτυχές μέσο δικαστικής συνεργασίας στην πράξη θα έλεγα περισσότερο καθώς στην εφαρμογή του παρουσιάζει ατέλειες κυρίως όσον αφορά την εφαρμογή του σε εθνικό επίπεδο[135]. Κύρια προβλήματα παρουσιάζονται στην

[135] Χαρακτηριστικά στη Γερμανία, ο νόμος με τον οποίο μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο ακυρώθηκε με απόφαση του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της 18ης Ιουλίου 2005· η απόφαση απαγόρευσε την παράδοση Γερμανών πολιτών, όχι όμως την έκδοση αλλοδαπών, μέχρι τις 2 Αυγούστου 2006 οπότε τέθηκε σε ισχύ ο νέος νόμος της 20ής Ιουλίου 2006. Στην Πολωνία, με απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της 27ης Απριλίου 2005 το Δικαστήριο ανέβαλε τα αποτελέσματα της μερικής ακύρωσης του νόμου περί μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο μέχρι τις 6 Νοεμβρίου 2006. Οι τροποποιήσεις επήλθαν εγκαίρως και, από τις 7 Νοεμβρίου 2006, Πολωνία έχει παραδώσει υπηκόους της, υπό την προϋπόθεση ότι το αδίκημα για το οποίο ζητείται η παράδοση διαπράχθηκε εκτός Πολωνίας και θεωρείται αδίκημα βάσει του πολωνικού δικαίου, η Αυστρία δεν έχει τροποποιήσει την εθνική νομοθεσία της, και το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008, μπορεί να αρνηθεί

απουσία δικαιώματος εκπροσώπησης στο κράτος έκδοσης όταν λαμβάνει χώρα η διαδικασία παράδοσης , η ανοιομορφία που παρουσιάζεται στην εφαρμογή ελέγχου αναλογικότητας από τα κράτη έκδοσης του εντάλματος και η συνθήκες κράτησης σε ορισμένα κράτη.

Καταλήγοντας τα σοβαρότερα εμπόδια που καλείται να επιλύση η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η καλύτερη και αποδοτικότερη οργάνωση των κοινοτικών οργάνων με τα αντίστοιχα εθνικά . Σίγουρα δεν παραβλέπονται οι δυσκολίες που παρουσιάζονται στην ανομοιομορφία των εθνικών δικαίων , τα γλωσσικά και ιδεολογικά εμπόδια. Από την άλλη η οικονομική κρίση που πλήττει τις χώρες του Νότου αφενός με την έλλειψη τεχνολογικών εξοπλισμών ή πόρων και αφετέρου με την ραγδαία αύξηση της εγκληματικότητας στις χώρες αυτές όσο και το ψηλό επίπεδο εγκληματικοτητας στις ανατολικά νεοεσερχόμενες χώρες , πρέπει να διαμορφώσει μια νέα κοινωνική πραγματικότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση , όπου τα κράτη μέλη με τις νομοθετικές και νομολογιακές διεργασίες και την στενότερη διασύνδεση των εθνικών δικαίων με το ενωσιακό δίκαιο θα εναρμονιστούν καλύτερα με απώτερο στόχο να γίνει η Ευρώπη χώρος ελευθερίας ,ασφάλειας και δικαιοσύνης .

την εκτέλεση ενός εντάλματος που αφορά αυστριακούς υπηκόους, εάν οι επίδικες πράξεις δεν θεωρούνται αξιόποινες βάσει του Αυστριακού δικαίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1: Ιστορική Αναδρομή Europol 1975-1980

EUROPOL
EUROPEAN LAW ENFORCEMENT AGENCY

Ιστορική Αναδρομή

1975 **Trevi (Rome, Italy)**
1η συνεργασία των Αστυνομιών των ΚΜ της ΕΕ
- ανταλλαγή πληροφοριών
- ανταλλαγή εμπειριών
- ανταλλαγή μεθόδων και τεχνικών
- ενίσχυση διαπροσωπικών σχέσεων για περαιτέρω συνεργασία

1980s **Ιδέα για δημιουργία Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας**

Πίνακας 2: Ιστορική Αναδρομή Europol 1992-1993

EUROPOL
EUROPEAN LAW ENFORCEMENT AGENCY

Ιστορική Αναδρομή

1992 **Συνθήκη Maastricht (The Netherlands)**
Treaty on European Union (TEU)

1993 **Europol Drugs Unit (EDU)**
Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας

Πίνακας 3: Ιστορική Αναδρομή Europol 1994-1995

EUROPOL
EUROPEAN LAW ENFORCEMENT AGENCY

Ιστορική Αναδρομή

1994 **The Hague (The Netherlands)**
1ο Αρχηγείο της EUROPOL

1995 **Σύμβαση EUROPOL**
The Europol Convention (EEC 316)

EUROPOL

Πίνακας 4: Ιστορική Αναδρομή Europol 1997-1999

EUROPOL
EUROPEAN LAW ENFORCEMENT AGENCY

Ιστορική Αναδρομή

1997 **Συνθήκη του Amsterdam**
Αναβάθμιση σε θεσμικό πλαίσιο, Schengen, JITs

1998 **Τροποποιήσεις στη Σύμβαση EUROPOL**
Επικυρώθηκε από τα 15 ΚΜ της ΕΕ

1999 **Πλήρης εφαρμογή Σύμβασης**
Έναρξη πλήρης δραστηριοτήτων (1ος Δ/ντής: Storbeck & 1Ο Δ.Σ)

Πίνακας 5: Ιστορική Αναδρομή Europol 2001-2004

EUROPOL
EUROPEAN LAW ENFORCEMENT AGENCY

Ιστορική Αναδρομή

2001 Επέκταση της εντολής εργασιών
(συμπ. της τρομοκρατίας) με όλα τα είδη σοβαρού εγκλήματος

2002 Προστασία του Ευρώ

2004 Πρόγραμμα Χάγης
Σημαντικός ρόλος της EUROPOL (οργανωμένο έγκλημα, τρομοκρατίας) - Επιχειρησιακή συμφωνία με την EUROJUST

Πίνακας 6: Ιστορική Αναδρομή Europol 2005-2010

EUROPOL
EUROPEAN LAW ENFORCEMENT AGENCY

Ιστορική Αναδρομή

2005 Έκθεση OCTA - ECIM
Έκθεση Αξιολόγησης για το Οργανωμένο Έγκλημα

Κεντρικό Γραφείο για το Ευρώ

2007 Συνθήκη Λισαβόνας (N. 17(III)/2008)
Τρία Πρωτόκολλα – Νέα Σύμβαση

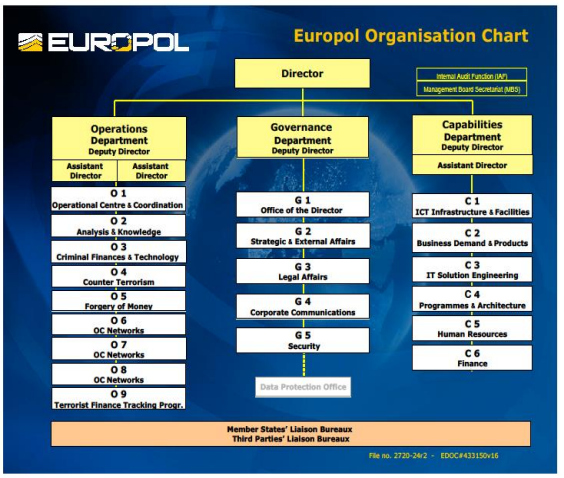
2009 Απόφαση του Συμβουλίου (EU Agency)
2009/371/ΔΕΥ (Ημερ. 6/4/2009) EUROPOL = Επίσημος Φορέας ΕΕ

2010 Νέο Νομικό Πλαίσιο
Τέθηκε σε ισχύ η Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ

Πίνακας 7: Οργανόγραμμα Europol

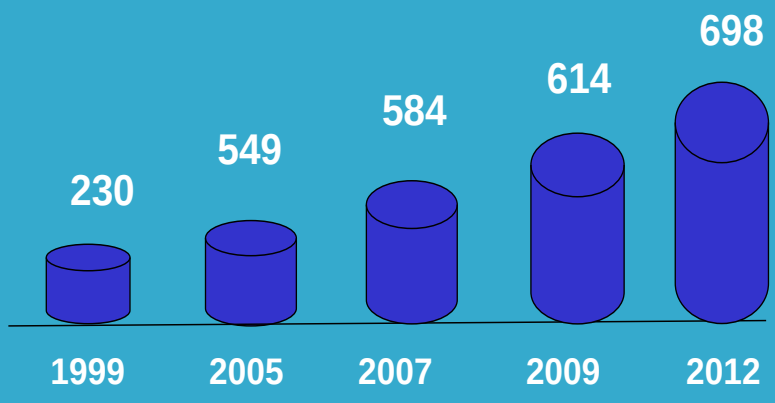
Δομή

Οργανόγραμμα:

Πίνακας 8: Προσωπικό /Οργάνωση 1999-2012

Προσωπικό / Οργάνωση

Πίνακας 9: Συστήματα /Προϊόντα /Υπηρεσίες

EUROPOL
EUROPEAN LAW ENFORCEMENT AGENCY

Συστήματα / Προϊόντα / Υπηρεσίες

Συστήματα:

SIENA	Secure Information Exchange Network Application
EIS	Europol Information System
EBDS	European Bomb Data System
EAS	Europol Analysis System
EPE	Europol Platform of Experts

Πίνακας 10: Κωδικοί Αξιολόγησης

EUROPOL
EUROPEAN LAW ENFORCEMENT AGENCY

Κωδικοί Αξιολόγησης

evaluation of the information			evaluation of the source: A	B	C	X
			no doubt of the authenticity, trustworthiness and competence of the source, or if the information is supplied by a source, who, in the past, has proved to be reliable in all instances	source from whom information received has in most instances proved to be *reliable*	source from whom information received has in most instances proved to be *unreliable*	the reliability of the source cannot be assessed
	1	information whose accuracy is not in doubt	A1	B1	C1	X1
	2	information known personally to the source but not known personally to the official passing it on	A2	B2	C2	X2
	3	information not known personally to the source but corroborated by other information already recorded	A3	B3	C3	X3
	4	information which ist not known personally to the source and cannot be corroborated	A4	B4	C4	X4

confirmed information

unconfirmed information

Πίνακας 11: Εξωτερική Συνεργασία

EUROPOL
EUROPEAN LAW ENFORCEMENT AGENCY

Εξωτερική Συνεργασία

Διεθνείς Οργανισμοί - Συνεργάτες:

Interpol	Eurojust
WCO	OLAF
UN / ODC	CEPOL
ECB	EMCDDA
Commission	FRONTEX

Τρίτα Κράτη:

Η.Π.Α.	Ισλανδία
Καναδάς	Νορβηγία

Πίνακας 12: Ιστορική Αναδρομή Κύπρος 2003-2011

EUROPOL
EUROPEAN LAW ENFORCEMENT AGENCY

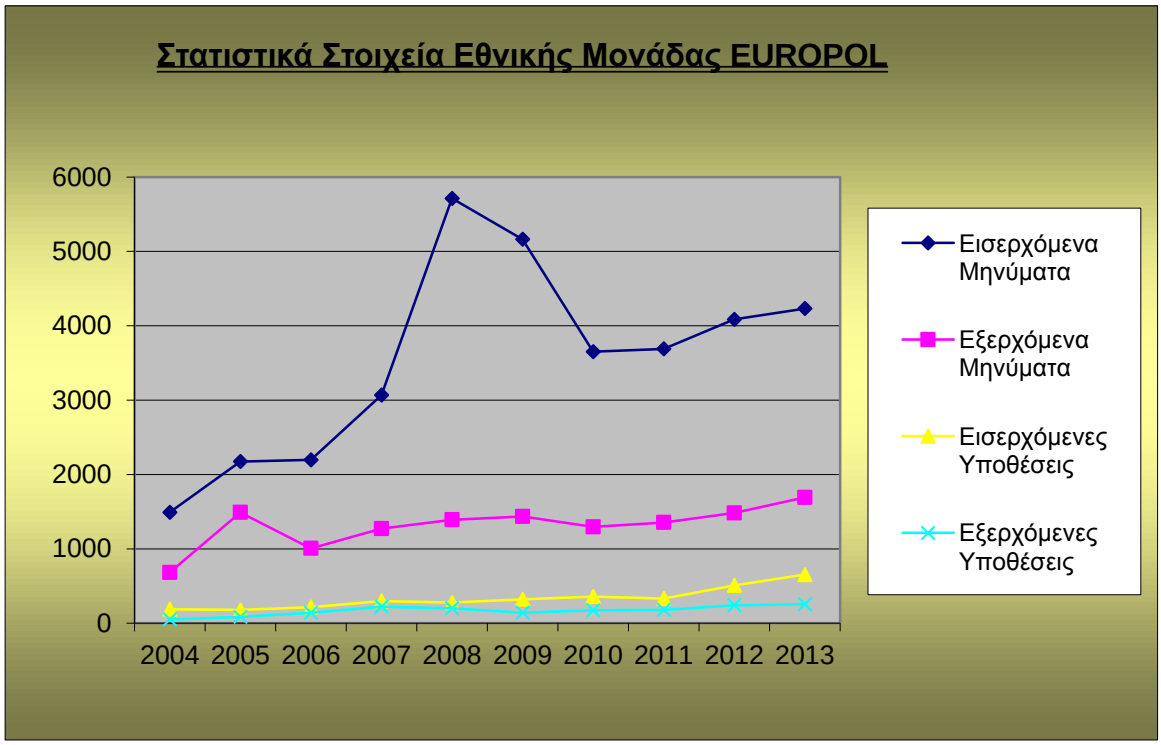
Ιστορική Αναδρομή

Κύπρος

07/03/2003	Επιχειρησιακή Συμφωνία Συνεργασίας
2003	Enlargement Project
01/05/2004	Ένταξη στην Ε.Ε.
01/09/2004	Ένταξη στη Σύμβαση της EUROPOL
20/07/2011	Ο περί Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (EUROPOL) Νόμος (N.102(I)/2011)

Πίνακας 13: Στατιστικά Στοιχεία Europol Κύπρου 2004-2013

Πίνακας 14: Στατιστικά Στοιχεία Europol Κύπρου 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Εισερχόμενα Μηνύματα	1491	2174	2197	3067	5713	5163	3651	3689	4086	4231
Εξερχόμενα Μηνύματα	682	1490	1006	1272	1391	1435	1295	1355	1483	1691
Εισερχόμενες Υποθέσεις	189	179	216	298	278	322	358	333	509	654
Εξερχόμενες Υποθέσεις	51	85	141	223	201	141	175	180	242	256

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γραμματικάκη, Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2012
- Γεωργακόπουλος, Η Ευρωπαϊκή Ένωση , Θεσμοί και Πολιτικές, Εκδόσεις Α. Σταμούλης , 1995
- Εγχειρίδιο Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου ΕΕ , 8216/2/08 REV 2 COPEN 70 EJN 26 EUROJUST 31
- Κότζιας, Ευρωπαϊκή Ένωση: ένα σύστημα εν τω γίγνεσθαι, εκδόσεις Δελφίνι 1995
- Κοϊμτζόγλου, Στοιχεία Δημόσιου Δικαίου, Συνταγματικό και Διοικητικό Δίκαιο σε συνδυασμό με Διεθνές και Κοινοτικό Δίκαιο, εκδόσεις Σάκκουλα 2001, κεφάλαιο Β
- Κανελλόπουλος « Το δίκαιο της ΕΕ- Η Συνθήκη της Λισαβόνας » εκδόσεις Σάκκουλα , 5η έκδοση
- ΚΑΛΑΜΡΟΣ , το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης , Θεσμικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη
- Λεντζής « Η Πρόσβαση στα έγγραφα των Κοινοτικών Οργάνων» , εκδόσεις Σάκκουλα 2008
- Νικολόπουλος « Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής : Το ‘ πρόγραμμα της Χάγης ’και η εφαρμογή του», Νομική βιβλιοθήκη , Αθήνα , 2008
- Μαραβέγιας , Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση οργάνωση και πολιτικές 50 χρόνια, εκδόσεις Θεμέλιο
- Μενδρινού, Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Γ’ πλήρως αναθεωρημένη έκδοση, εκδόσεις Σαββάλας
- Μούσης , Ευρωπαϊκή Ένωση. Δίκαιο, οικονομία, πολιτική, 12η αναθεωρημένη έκδοση, εκδόσεις Παπαζήση 2008
- Πλιάκος (2006), Δίκαιο ΕΕ, Περί θεσμών, Αθήνα, εκδόσεις Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών
- Σαχπεκίδου, Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα 2013
- Στεργιούλης , Η Ευρωπαϊκη Αστυνομική Υπηρεσία (Europol) , Νομική βιβλιοθήκη , 2003
- Σκανδάμη, Ευρωπαϊκό Δίκαιο, κείμενα ΙΙ Λειτουργία των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκδόσεις Σάκκουλα , 2003

- Σκανδάμη , Ευρωπαϊκό Δίκαιο, κείμενα ΙΙΙ Λειτουργία των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης , εκδόσεις Σάκκουλα , 2003
- Σπινέλλη « Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης και η αντικατάσταση της διαδικασίας έκδοσης », εκδόσεις Νομική βιβλιοθήκη 2003
- Τζέμος , Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης , Συνθήκη της Λισαβόνας , Νομική βιβλιοθήκη , έκδοση 2009
- Φατούρας (επί.) (2007), Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές , Ιστορία , Δίκαιο, Θεσμοί , Αθήνα , Σιδέρης
- Χριστιανός « Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Νομική βιβλιοθήκη 2010-2011

ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

- Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου , Κωνσταντίνος (Ντίνος) Μιχαηλίδης και Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, Πολιτική Έφεση αρ. 221/2013, ημερομηνίας 2/9/2013.
- Απόφαση 2005/358, ΕΕ L 114, 04/05/2005
- Αποφάσεις 1999/435 και 1999/436, ΕΕ L 176, 10/07/1999
- Απόφαση πλαίσιο 13/06/2002 και Ευρωπαϊκής Σύμβασης 29/05/2000
- Δεύτερο Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για Αμοιβαία Αρωγή σε Ποινικά Θέματα
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για Αμοιβαία Αρωγή σε Ποινικά Θέματα
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Καταστολή της Τρομοκρατίας
- Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 160 της 30/06/2000 σ. 0037 – 0052
- ΕΕ C 191 της 29.7.1992
- Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης EL C 321 E/24, 29.12.2006
- Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 239 της 22/09/2000 σ. 0019 – 0062
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαστικής Συνδρομής σε Ποινικές Υποθέσεις, της 20ής Απριλίου 1959

- Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 063 της 06/03/2002 σ. 0001 – 0013
- Επίσημη Εφημερίδα αριθ. ΕΕ L 190, 18.7.2002
- Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων EL C 325/9 24.12.2002
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1348/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000
- Κανονισμός 2007/2004, ΕΕ L 349, 25/11/2004
- Κανονισμός 562/2006, ΕΕ L 105, 13/04/2006
- Κανονισμός 1683/95 ΕΕ L 164, 14/07/1995 και Κανονισμός 334/2002, ΕΕ L 53 23/02/2002
- Κανονισμός 539/2001 ΕΕ L 81, 21/03/2001 και Κανονισμός 851/2005, ΕΕ L 141 04/06/2005
- Κυπριακό Δίκαιο, Κεφ. 9 Νόμος για Μαρτυρία
- Κυρωτικός Νόμο 59(ΙΙΙ)/2004
- Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
- Συνθήκη της Λισαβόνας
- Συνθήκη του Μάαστριχτ
- Συνθήκη Άμστερνταμ
- Συνθήκη ΕΚΑΧ
- Συνθήκη EUROPOL
- Συνθήκη Νίκαιας
- Συμφωνία Schengen
- Σημειώσεις Αστυνομικής Ακαδημίας
- Ο Περί Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (EUROPOL) Νόμος (Ν.102(Ι)/2011)
- Ο Περί Ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και των διαδικασιών παράδοσης εκζητούμενων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης , Ν 133(1)2004. ΕΕ Παρ. Ι(Ι) Αρ. 3850, 30/04/2004

- Ποινικός Κώδικας Κύπρου Κεφ. 154

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

- http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dli/dli.nsf/All/248B0AD129F4F64CC2257168003765BC/$file/eu_legislation.pdf.
- https://e-justice.europa.eu/content_eu_law-3-el.do
- http://europa.eu/eu-law/decision _of_amsterdam/ treaty_of_amsterdam_el.pdf
- http://ec.europa.eu/civiljustice/glossary/glossary_el.htm#Word20
- http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_5.11.2.pdf.
- http://www.sigmalive.com/archive/news/local/319192
- http://www.cylaw.org/nomoi/indexes/154.html
- http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/eu_pillars_el.htm
- http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_1.1.3.pdf.
- https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/ce32120061229el00010331.pdf.
- http://www.consilium.europa.eu/documents/treaty-of-lisbon?lang=el
- http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0022_el.htm
- http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm.
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/jl0031_el.htm.
- http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P5-TA-2003-0354+0+DOC+XML+V0//EL.
- http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.12.6.html.
- http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/F1708EFD82C880D3C2257A2A00232C5A.
- http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/europol_el.htm.
- http:// www.eurojust.europa.eu

- http://www.ekem.gr/index.php?option=com
- http://www.ejn-crimjust.europa.eu/documents.aspx